

STICHTING

KERAMIEKMUSEUM

HET PRINCESSEHOF

JAARSTUKKEN

2012

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 2 APR 2013

Stichting Keramiekmuseum Het Princessehof

Bezoekadres Grote Kerkstraat 11
8911 DZ Leeuwarden

Postadres Postbus 1239
8900 CE Leeuwarden

Telefoon 058 - 29 58 958
Telefax 058 - 29 48 968

Internet www.princessehof.nl
E-mail info@princessehof.nl

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.
- 2 APR 2013

Inhoudsopgave

	Blz. nr.
Bericht van de Raad van Toezicht	2
1. Jaarverslag	
Algemeen	3
Bestuursverslag	5
Begroting 2013	14
Toelichting vrij besteedbaar Eigen Vermogen	15
2. Jaarrekening 2012	
Balans per 31 december 2012 - model I	16
Categoriale exploitatierekening 2012 - model IIB	18
Kasstroomoverzicht	20
Toelichting op de gehanteerde normbegroting	21
Categoriale en functionele exploitatierekening 2012 - model IIC	23
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	25
Toelichting op de balans per 31 december 2012	27
Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	35
Toelichting op de exploitatierekeningen 2012	36
Prestatieverantwoording	43
Verbonden partijen	48
3. Overige gegevens	
Resultaatbestemming	50
Vaststellen jaarrekening 2012	51
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	
Rapport van feitelijke bevindingen inzake Prestatieverantwoording	

Deloitte

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 2 APR 2013

Bericht van de Raad van Toezicht

Jaarrekening

De door de directie opgestelde jaarrekening over het boekjaar 2012 van Stichting Keramiekmuseum Het Prinsessehof is, conform de statuten, door Deloitte Accountants gecontroleerd en van een goedkeurende verklaring voorzien. De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen onder de overige gegevens.

De directie heeft de jaarrekening vastgesteld, nadat deze, vergezeld van het verslag van bevindingen van de accountant, ter beoordeling en goedkeuring aan de Raad van Toezicht is voorgelegd.

Toezicht

In het verslagjaar is vier maal een vergadering van de Raad van Toezicht ingepland. Een van de vergaderingen kon uiteindelijk niet doorgaan. Er is schriftelijk ingestemd met de voorliggende stukken.

Daarnaast is tussentijds overleg gevoerd tussen de voorzitter van de Raad van Toezicht en leden van de directie en op onderdelen tussen de Raad van Toezicht en de directie.

In de vergaderingen van de Raad van Toezicht zijn de jaarstukken 2011 en de BIS-aanvraag 2013-2016 goedgekeurd, alsmede algemene beleidsplannen. De Raad volgt de uitvoering van het beleid. Er wordt een kwartaalrapportage verstrekt aan de Raad van de activiteiten en de Raad ontvangt deelbeleidsplannen.

De Raad van Toezicht bedankt de Raad van Bestuur en de medewerkers voor hun bijdragen in het afgelopen jaar.

Leeuwarden, 15 april 2013.

Raad van Toezicht:

De heer prof.dr. L. Koopmans, voorzitter

Mevrouw H.C. Alberdingk Thijm

De heer mr. drs. K.J. van Dijk

De heer drs. D. de Goede

De heer prof.dr. Y.B. Kuiper

De heer A.A. Olijslager

Mevrouw E.M. Witsen Elias

De heer R. Mulder

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

- 2 -

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 2 APR 2013

ALGEMEEN

Oprichting

De Stichting Keramiëkmuseum Het Princessehof is opgericht op 19 april 2001 en is gevestigd in de Grote Kerkstraat 11, 8911 DZ Leeuwarden. Bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Friesland is de stichting ingeschreven in het stichtingenregister onder nummer 01092532.

Statutaire doelstelling

De stichting heeft ten doel het inrichten en exploiteren van het museum 'Keramiëkmuseum Het Princessehof' te Leeuwarden en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

Het vermogen van de stichting wordt gevormd door:

- het vermogen van de stichting ten tijde van de oprichting
- subsidies, bijdragen, retributies en donaties
- schenkingen, erfstellingen en legaten
- alle andere verkrijgingen en baten

Missie

Keramiëkmuseum Princessehof vertelt verhalen over (het gebruik van) keramiëk uit Azië & Europa aan een brede groep van kunst- en cultuurliefhebbers. Het presenteert daarvoor een eigentijds en publieksgericht programma, al dan niet in samenwerking met (inter)nationale partners.

De missie kunnen we beschouwen als 'waar staan we voor?'. Kern van de missie is niet meer de collectie an sich, maar de verhalen over de collectie. We beperken ons daarbij tot Azië en Europa. Verder is het uitgangspunt in de programmering het publiek ('de markt').

Daartoe verwerft, beheert en presenteert het museum een omvangrijke en gevarieerde collectie, wordt onderzoek gedaan, en worden nieuwe inzichten overgedragen door middel van hoogwaardige presentaties en technieken.

Het museum is door zijn collectie en specialisatie toonaangevend en uniek binnen de Nederlandse museumwereld. Met andere instellingen die over belangrijke keramiëkcollecties beschikken - zowel nationaal als internationaal - wordt nauw samengewerkt.

Keramiëkmuseum Het Princessehof heeft de ambitie zijn naam en positie als publieksgericht museum én als nationaal kennisinstituut op het gebied van de Nederlandse en internationale keramiëk verder te verstevigen.

Cultural Governance

De Bestuurlijke organisatie van Stichting Keramiëkmuseum Het Princessehof werkt volgens een model met een toezichthouder. Deze Raad van Toezicht toetst het artistiek-inhoudelijke beleid van het museum marginaal, ziet toe op een doelmatige en controleerbare besteding van de middelen, adviseert de Directie en ondersteunt waar nodig bij het leggen en onderhouden van externe contacten. De Raad van Toezicht spreekt zich uit over de begroting en jaarrekening. Zij is tevens verantwoordelijk voor de aanstelling, de honorering, het functioneren en het ontslag van de leden van de Directie.

De Directie is eindverantwoordelijk voor alle aspecten van beleid, zowel inhoudelijk, financieel als organisatorisch.

Deloitte.

- 3 -

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.
- 2 APR 2013

Samenstelling Directie

Het bestuur van Keramiëkmuseum Het Prinsessehof wordt gevormd door Stichting Beheer Fries Museum / Keramiëkmuseum Het Prinsessehof. Deze stichting kent de volgende samenstelling van de Directie:

mevrouw drs. S.M. Bak, algemeen directeur
de heer ir. R. Woering, zakelijk directeur

De Directie is eindverantwoordelijk voor alle aspecten van beleid: zowel inhoudelijk, financieel en organisatorisch.

Samenstelling Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht van de Stichting Beheer Fries Museum / Keramiëkmuseum Het Prinsessehof heeft de volgende samenstelling:

Leden Raad van Toezicht:

de heer prof. dr. L. Koopmans, voorzitter – vanaf 01.04.2006 – einde 2de termijn december 2014
mevrouw H.C. Alberdingk Thijm – vanaf 29.10.2007 – einde 2de termijn oktober 2014
de heer mr. drs. K.J. van Dijk – vanaf 25.06.2007 – einde 2de termijn april 2014
de heer drs. D. de Goede – vanaf 01.04.2006 – einde 3de termijn april 2016
de heer prof. dr. Y.B. Kuiper – vanaf 01.04.2006 – einde 3de termijn april 2014
de heer R. Mulder – vanaf 07.09.2009 – einde 1ste termijn oktober 2013
de heer A.A. Olijslager – vanaf 01.04.2006 – einde 2de termijn december 2013
mevrouw E.M. Witsen Elias – vanaf 01.04.2006 – einde 2de termijn juni 2013

Statutair worden de leden voor ten hoogste 4 jaar benoemd en zijn na afloop van een zittingsperiode tweemaal herbenoembaar.

Subsidiëring Ministerie van Onderwijs Cultuur Wetenschap (OCW)

De belangrijkste subsidieverstrekker van Prinsessehof is het Ministerie van OCW. Het ministerie hanteert een beleidsperiode van 4 jaar en stelt voor de totale periode subsidie beschikbaar. Het jaar 2011 is het derde jaar van de beleidsperiode 2009 - 2012. Jaarlijks legt Prinsessehof verantwoording af aan het ministerie volgens het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2009-2012 (inclusief musea en sectorinstellingen).

Het ministerie heeft met Prinsessehof prestatieafspraken gemaakt. De prestatieverantwoording wordt opgesteld volgens model III G van het handboek en is onderdeel van de jaarrekening.

Subsidiëring Gemeente Leeuwarden

De Gemeente Leeuwarden subsidieert Prinsessehof; ze stelt jaarlijks een subsidie beschikbaar die iets groter is dan de huur voor de Gemeentelijke gebouwen die het museum jaarlijks moet betalen. Hiervoor moet jaarlijks een subsidieverzoek worden ingediend. Met de Gemeente is de afspraak gemaakt dat de verantwoording van de subsidiegelden dezelfde is als die voor het Ministerie van OCW.

Vrijstelling successie- en schenkingsrecht

Per 1 januari 2008 merkt de Belastingdienst Keramiëkmuseum Het Prinsessehof aan als Algemeen Nut Beoogde Instelling (ANBI). Het museum is hiermee geheel vrijgesteld van successie- en schenkingsrecht. De aanmerking geldt voor onbepaalde tijd. De beslissing is gebaseerd op artikel 6.33 Wet inkomstenbelasting 2001.

Controleverklaring

De jaarrekening 2012 van Keramiëkmuseum Het Prinsessehof is door Deloitte Accountants gecontroleerd volgens het controleprotocol cultuursubsidies instellingen 2009-2012, Bijlage IIa, van OCW.

Deloitte.

- 4 -

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden

ADD 2012

Bestuursverslag

Algemeen

De bestuursstructuur van de Stichting Beheer Fries Museum/Keramiekmuseum Het Prinsessehof is als volgt: een Raad van Toezicht en een Raad van Bestuur/directie. De directie bestaat uit mevrouw Drs. S.M. Bak, algemeen directeur en de heer Ir. R. Woering, zakelijk directeur. Het secretariaat is in handen van mevrouw H. de Vries, directiesecretaresse.

Jaarrekening en bestemming exploitatiesaldo

De door de directie opgestelde jaarrekening over het boekjaar 2012 van Keramiekmuseum Het Prinsessehof is, conform de statuten, gecontroleerd door Deloitte Accountants en van een goedkeurende verklaring voorzien. De accountantsverklaring is opgenomen in de jaarrekening.

De directie heeft de jaarrekening ter goedkeuring voorgelegd aan de Raad van Toezicht. De Raad heeft mede op grond van de accountantsverklaring en het bijbehorende verslag de jaarrekening goedgekeurd. Volgens het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Musea wordt het resultaat 2012 ad € 71.831 nadelig, onttrokken aan de algemene reserve en aan de bestemmingsreserve OCW algemeen volgens de berekening op pagina 45 Resultaatbestemming.

Toezicht

In het verslagjaar is vier maal een vergadering van de Raad van Toezicht ingepland. Een van de vergaderingen kon uiteindelijk niet doorgaan. Er is schriftelijk ingestemd met de voorliggende stukken.

Daarnaast is tussentijds overleg gevoerd tussen de voorzitter van de Raad van Toezicht en leden van de directie en op onderdelen tussen de Raad van Toezicht en de directie.

In de vergaderingen van de Raad van Toezicht zijn de jaarstukken 2011 en de BIS-aanvraag 2013-2016 goedgekeurd, alsmede algemene beleidsplannen. De Raad volgt de uitvoering van het beleid. Er wordt een kwartaalrapportage verstrekt aan de Raad van de activiteiten en de Raad ontvangt deelbeleidsplannen.

Leden Raad van Toezicht:

de heer prof. dr. L. Koopmans, voorzitter – vanaf 01.04.2006 – einde 2de termijn december 2014

mevrouw H.C. Alberdingk Thijm – vanaf 29.10.2007 – einde 2de termijn oktober 2014

de heer mr. drs. K.J. van Dijk – vanaf 25.06.2007 – einde 2de termijn april 2014

de heer drs. D. de Goede – vanaf 01.04.2006 – einde 3de termijn april 2016

de heer prof. dr. Y.B. Kuiper – vanaf 01.04.2006 – einde 3de termijn april 2014

de heer R. Mulder – vanaf 07.09.2009 – einde 1ste termijn oktober 2013

de heer A.A. Olijslager – vanaf 01.04.2006 – einde 2de termijn december 2013

mevrouw E.M. Witsen Elias – vanaf 01.04.2006 – einde 2de termijn juni 2013

Statutair worden de leden voor ten hoogste 4 jaar benoemd en zijn na afloop van een zittingsperiode tweemaal herbenoembaar.

Resultaten

Het boekjaar 2012 wordt afgesloten met een nadelig exploitatiesaldo van € 71.831 dat na de resultaatbestemming wordt onttrokken deels aan de algemene reserve en deels aan het bestemmingsfonds OCW algemeen. Het nadelig saldo is ontstaan doordat, op grond van bedrijfseconomische redenen, afscheid werd genomen van twee medewerkers per 31 december 2012, met de daarbij behorende ontslagregelingen. Met instemming van het ministerie van OCW zijn de kosten ten laste gebracht van de exploitatie.

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatie doeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d. 2 APR 2013

Het nadelig exploitatie saldo is onder meer ontstaan door:

BATEN

Per saldo zijn extra inkomsten gegenereerd van ca. € 308.100 door:

Hogere inkomsten:

- publieksinkomsten - € 39.625
- overige inkomsten (verhuur en doorbelastingen) - € 18.800
- subsidie OCW – loon- en prijscompensatie 2012 – € 9.720
- subsidie OCW – project veiligheid - € 14.000
- subsidies uit publieke middelen - € 172.350 voor tentoonstellingen en aankopen
- bijdragen uit private middelen - € 73.900 voor tentoonstellingen en aankopen

Lagere inkomsten:

- indirecte opbrengsten (doorberekende kosten medewerkers) - € 20.295

LASTEN

Per saldo zijn de uitgaven € 418.100 hoger. Dit is ontstaan door:

Hogere uitgaven ten behoeve van:

- salariskosten
inhuur medewerkers inzake projecten i.s.m. externe partners - € 56.000
ontslagregelingen € 120.200
- huur museum panden - € 10.500
- huur werkplekken locatie Wilhelminaplein € 27.500
- project Veiligheid - € 14.000
- aankopen - € 80.000
- marketing en publiciteit - € 600
- overige lasten
tentoonstellingen, met name 'Groen Geluk' € 204.000
collectiekosten - € 20.900
huisvestingskosten - € 68.200
kantoorkosten - € 9.000
inkopen museumkaarten - € 3.700
overige lasten museumwinkel - € 5.200
inkopen theesalon, met name inzake 'Groen Geluk' - € 11.300

Lagere uitgaven ten behoeve van:

- salariskosten - € 120.500
- afschrijvingskosten - € 96.200
- overige lasten
inkopen museumwinkel - € 5.700
overige kosten theesalon - € 2.700

RENTEBATEN

- hogere renteopbrengsten - € 16.300
- lagere opbrengsten vrijval egaliseringsreserves - € 10.000

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

- 6 -

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 2 APR 2013

Verplichtingen

Registratiegraad

Voorgenomen prestatie:

Uiterlijk 1 januari 2011 ontvangt OCW een overzicht van de registratiegraad.

Realisatie

Op 1 januari 2011 bedroeg de registratiegraad van de keramische collectie 94,5%. Vanwege het continue proces van aankopen en schenkingen zal de registratiegraad nooit 100% zijn. Daarnaast vragen enkele registratievraagstukken nader onderzoek en besluitvorming. Dit betreft collectieonderdelen die behoren tot de C- en D-categorieën uit de Collectiestrategie 2012-2016. De registratiegraad is goed in kaart gebracht en werkzaamheden worden geprioriteerd en bijgehouden in de 'Werklijst Registratievraagstukken'.

Op basis van het in de Collectiestrategie 2012-2016 geformuleerde collectiebeleid is het museum in 2012 gestart met de teruggave van het omvangrijke non-keramische bruikleen van de Ottema-Kingma Stichting. Van alle non-keramische objecten waarvan het bruikleen wordt opgezegd, is de standplaats in het collectie management systeem geactualiseerd.

Registratiekwaliteit

Voorgenomen prestatie:

Uiterlijk 1 januari 2011 voldoet tenminste 90% van de geregistreerde objecten van Keramiekmuseum Het Prinsessehof aan de eisen van aanwezigheid van inventarisnummer op objecten en de vermelding van de standplaats en juridische status in de registratie.

Realisatie

De registratiekwaliteit is direct gekoppeld aan de registratiegraad. 94,5% van de keramische collectie heeft een inventarisnummer op de objecten en daarvan zijn standplaats en juridische status in de registratie vermeld. Onze registratiekwaliteit gaat verder dan objectnummer, standplaats en juridische status en betreft in ieder geval de reguliere basisregistratie. Dat wil zeggen dat ook gegevens over de vervaardiging, afmetingen, materialen en technieken zijn geregistreerd. Vanwege de specifieke aard van de collectie (voorwerpen van keramiek) is veel aandacht besteed aan de ontsluiting van materialen en technieken.

Collectieplan

Voorgenomen prestatie:

Uiterlijk 1 januari 2011 beschikt Prinsessehof over een collectieplan, maximaal vier jaar geleden geactualiseerd.

Realisatie:

Dit plan is onder de titel collectiestrategie verschenen in december 2010 en reeds in uw bezit. De strategie is in 2011 vertaald in de organisatiestructuur, waarin de in de strategie genoemde herindeling van de collectie in Europa en Azië is doorgevoerd en de afdelingen collectievorming en – onderzoek en collectie- en kennismangement zijn opnieuw opgezet. De collectievorming richt zich op de A-collecties van het museum. In 2012 werd verder gewerkt aan het ontzamelen van de non-keramische collecties, namelijk die van de Ottema-Kingma Stichting.

De collectiestrategie is in 2012 aangevuld met het deelbeleidsplan Collectie- en Kennismangement 2013-2016. Vanaf 2011 wordt gewerkt volgens het 'Handboek Collecties' waarin procedures volgens Spectrum zijn uitgewerkt. Dit betreft procedures op het gebied van verwervingen, bruiklenen, collectiehantering en standplaatsregistratie.

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

- 7 -

Voor identificatiedoeleinden,
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 2 APR 2013

Veiligheidsplan

Voorgenomen prestatie:

Keramiekmuseum Prinsessehof werkt aan een integraal en actueel veiligheidsplan, conform de veiligheidsbrief van 15 maart 2005. Naar verwachting zal dit gereed zijn uiterlijk 1 januari 2011.

Realisatie:

Het integraal veiligheidsplan maakt onderdeel uit van de dagelijkse bedrijfsvoering van de afdeling Facilitaire Zaken en is opgedeeld in 3 verschillende categorieën, namelijk:

- organisatorisch maatregelen
- bouwkundige maatregelen
- elektronische maatregelen

In 2012 is, in samenwerking met een extern bureau, het integraal veiligheidsplan opnieuw gecontroleerd en, waar nodig, bijgesteld.

In 2011 heeft een RI&E plaatsgevonden. Vanaf 2012 wordt deze RI&E aan de hand van een plan, do, check, act cyclus maandelijks getoetst en, waar nodig, bijgestuurd.

Er is een commissie veiligheidszorg. Deze commissie veiligheidszorg bestaat uit: hoofd Facilitaire Zaken, hoofd Collectie- en Kennismanagement, coördinator Beveiliging/hoofd BHV, surveillance/BHV, coördinator Huisvesting & Presentaties. De commissie komt maandelijks bijeen om het integraal veiligheidsplan te bespreken. Tijdens deze bijeenkomsten worden aanpassingen c.q. verbeteringen meteen verwerkt in het plan veiligheidszorg.

Geconstateerd kan worden dat in de jaren 2009-2012 intensief gewerkt is aan de optimalisatie van het veiligheidsplan. Het resultaat is een integraal veiligheidsplan dat niet statisch is maar steeds geactualiseerd wordt.

Gratis toegang

Aan kinderen tot 13 jaar wordt tijdens openingsuren gratis toegang verleend tot het museum.

Verplichte prestatieafspraken

De verplichte afspraken zijn in onderstaande tabel opgenomen in de kolom begroting.

	Realisatie 2012	Realisatie 2011	Realisatie 2010	Realisatie 2009	Begroting
Openingsuren	1.872	1.872	1.872	1.872	1.872
Bezoeken minimaal 25.000, oplopend tot 35.000 in 2012	47.309	27.878	29.525	39.242	25.000
Kinderen en jongeren tot 18 jaar	5.786	4.517	3.452	3.103	4.000
waarvan:					
individueel	2.536	1.729	1.318	1.242	1.600
in schoolverband					
- primair onderwijs	1.440	1.527	1.531	619	1.600
- voortgezet onderwijs	1.810	1.261	603	1.242	800

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controle 2 APR 2013 d.d.

Delft - 23.10 t/m 31.12.2012

PO	436
VO	1.125
Individueel	666
Bezoeken	12.039

Prinsessehof - 2012

PO	1.004
VO	685
Individueel	1.870
Bezoeken	35.270

Met een aantal van 5.786 bezoekers tot 18 jaar voldeed het museum in 2012 opnieuw aan de prestatieafpraak op het gebied van educatie. Zoals ook in voorgaande jaren fluctueert het aantal leerlingen per onderwijssoort sterk omdat het bezoek aan het Prinsessehof sterk afhankelijk is van het tentoonstellingsaanbod. Per tentoonstelling wordt bekeken bij welke onderwijssoort een programma kan worden gemaakt. Dit jaar was vooral het programma 'Theepottenpraat' erg in trek bij het Primair Onderwijs, terwijl de tentoonstelling 'Winters Tafelen' op veel belangstelling vanuit het Voortgezet Onderwijs kon rekenen. Voor het Voortgezet Onderwijs is de ontwerpwedstrijd een vaste waarde. Naast bezoek van onderwijs in het museum, is het museum de afgelopen beleidsperiode ook aanbod gaan ontwikkelen buiten het museum om het bereik te vergroten. Verder staat het Prinsessehof in Leeuwarden bekend als een museum waar elke vakantie wat te doen is. Tijdens 'Help pake & beppe de vakantie door' in de voorjaarsvakantie werd bijvoorbeeld een programma aangeboden bij de tentoonstelling 'Schwarm', in de herfstvakantie bij 'Groen Geluk'. Tijdens de kerstmarkt in de Leeuwarder Blokhuispoort werden drukbezochte work-shops verzorgd in het atelier van keramiste Lies van Huet. De Prinsessedag is en blijft een van de succesnummers. Dit jaar kwamen er maar liefst 300 groene prinsen en prinsesjes (met ouders) op af.

Wanneer we de cijfers over de afgelopen beleidsperiode bekijken dan vallen een paar zaken op. Met name het cijfer voor het Voortgezet Onderwijs is wisselvallig. Dat hangt, zoals gezegd, nauw samen met de mogelijkheden die de programmering biedt. Het aandeel Primair Onderwijs is veel constanter omdat deze groepen gebruik maken van het aanbod bij de vaste presentatie en door het feit dat we een gegarandeerde afname hebben via het Leeuwarder Kunstmenu. Hier is het echter de planning met het schooljaar die maakt dat de aantallen per kalenderjaar behoorlijk kunnen verschillen. Bijvoorbeeld: seizoen 2009-2010 – gekozen werd in dit schooljaar voor museumbezoek in het voorjaar van 2010; seizoen 2010-2011 – gekozen werd in dit schooljaar voor museumbezoek in het najaar van 2010. Ondanks het feit dat het aanbod op het gebied van cultuureducatieve programma's nog steeds toeneemt en scholen niet significant vaker op pad gaan, bereikte het Prinsessehof gemiddeld meer kinderen dan in de voorgaande beleidsperiode.

Strategie

In 2011 is het Strategisch Beleidsplan 2011-2020 vastgesteld. Tezamen met het in 2010 opgestelde Collectiebeleidsplan vormt het Strategisch Beleidsplan voor de komende 10 jaar de basis de koers van het Prinsessehof. Deze is nader uitgewerkt in de aanvraag voor de Basis Infrastructuur. Onderdeel van het Strategisch Beleidsplan zijn de missie, de visie en 4 strategische doelstellingen.

Delbitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoelinden,
Beleidsplan voor de Basis Infrastructuur 2011-2020

- 9 -
- 2 APR 2013

Missie

Het keramiëkmuseum Princessehof vertelt verhalen over keramiëk uit Azië en Europa aan een brede groep van kunst- en cultuurliefhebbers. Het presenteert daarvoor een eigentijds en publiekgericht programma, al dan niet in samenwerking met (inter)nationale partners.

Visie

In 2020 weet 90% van de kunst- en cultuurliefhebbers in Nederland van het bestaan van Keramiëkmuseum Het Princessehof.

Strategische doelstelling 1

Verbeter de financiële exploitatie door een publieksgerichte programmering, efficiencyverbeteringen en een vergroting van de overige eigen inkomsten (c.q. het verkleinen van de afhankelijkheid van subsidies).

Strategische doelstelling 2

Vergroot het omgevingsbewustzijn. Intensiveer en regisseer de contacten met de 3 (4) belangrijkste stakeholders, te weten OC&W, de gemeente Leeuwarden (als subsidiegever en als eigenaar van een deel van de collectie), de bruikleengevers (in het bijzonder de Ottema-Kingma Stichting) en eventueel de provincie.

Strategische doelstelling 3

Ontwikkel en introduceer vanuit de missie en visie een eenduidige en onderscheidende op bezoekers- en doelgroepen gerichte positionering.

Strategische doelstelling 4

Breng het Princessehof (deels) buiten Leeuwarden door vestiging van een volwaardig virtueel digitaal Princessehof alsmede het aanbieden van een deel van de collectie in de randstad door samenwerking of een eigen vestiging.

De strategische- en collectiedoelstellingen zijn geconcretiseerd in de jaarplannen 2012 en verder en de daaronder liggende afdelingsplannen. De doelstellingen zijn vertaald in de aanvraag voor de basis infrastructuur voor de periode na 2012.

Organisatie-integratie

De operationele organisaties van het Princessehof en het Fries Museum zijn in de loop van 2011 geïntegreerd. De nieuwe organisatiestructuur is formeel per 1 januari 2012 van start gegaan. De professionaliteit van de organisatie is door herinrichting en instroom vergroot, de efficiency is verbeterd (bijvoorbeeld door schaalvoordelen in inkoop en een professionelere aanpak) en de capaciteit en flexibiliteit van de organisatie is vergroot (bijvoorbeeld door samenvoeging van onderdelen en afstemming tussen de musea van 'productievraagstukken'). Beide Stichtingen voeren afzonderlijk de financiële administratie. Per organisatie vindt accountantscontrole plaats.

Programmering

- a. 'Schreeuw uit het harnas' – Keramisch werk van Lucebert t/m 19.02
- b. 'Schwarm' – Beate Reinheimer en Ulrike Rehm t/m 04.03
- c. 'J.W.N. van Achterbergh' – moderne keramiëkcollectie van een bevoegen verzamelaar t/m 15.02
- d. 'Groen Geluk – van lushof tot volkstuin' 25.03 t/m 28.10
- e. drie tentoonstellingen in Medisch Centrum Leeuwarden
- f. Gerrit Benner prijs 2011: Paul Panhuysen – 12.06 t/m 28.10

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiebestanden

- 10 -
-2 APR 2013

- g. 'Delfts Blauw – kunst of kitsch?' – vanaf 27.10 in Delft
- h. 'Winters Tafelen – design ontmoet traditie' – vanaf 25.11

Met de tentoonstellingen 'Groen Geluk' en 'Delfts Blauw' geven we invulling aan de strategische doelstelling om intensief publieksgericht te programmeren. De tentoonstelling 'Groen Geluk' is gerealiseerd in Prinsessehof, de tentoonstelling 'Delfts Blauw' is gerealiseerd in samenwerking met Museum Het Prinsenhof in Delft en te bezichtigen in Delft.

In 2012 zijn de voorbereidingen gestart voor de grote publiekstentoonstelling 'Het Mysterie Ming'. Deze tentoonstelling is te bezichtigen vanaf 24 maart 2013.

Samenwerking

Het Prinsessehof werkt meer en meer samen met andere partijen:

- De tentoonstelling 'Delfts Blauw' is tot stand gekomen in samenwerking met Museum Het Prinsenhof in Delft.
- Met 'Tresoar' (Het Fries historisch en letterkundig centrum; o.a. belast met de wettelijke taken inzake de Archiefwet) is verder onderzocht in hoeverre de reeds bestaande samenwerking op inhoud (het gemeenschappelijke Friese erfgoed) en operatie verder kan worden geïntensiveerd, teneinde tot een juridisch organisatorische samenwerking (fusie) te komen.

Verder staat Prinsessehof in de belangstelling van diplomaten en medewerkers van het Turkse consulaat en de Chinese ambassade. Zij bezoeken het museum en volgen het museum met grote interesse. Dit wordt ervaren als een bevestiging van onze internationaal waardevolle collectie.

Eigen prestatieafspraken

Azië

In het kader van het samenwerkingsverband Aziatische keramiek stond in 2012 geen tentoonstelling gepland in Keramiekmuseum Prinsessehof. Wel is er een internationaal werksymposium georganiseerd over 17de eeuws Chinees porselein ter voorbereiding van een publicatie en een presentatie in het Prinsessehof. De website van het samenwerkingsverband is in 2012 volledig vernieuwd. De vormgeving is aangepast, de navigatie is verbeterd en de website is publieksvriendelijker. Zie www.aziatischekeramiek.nl.

In 2012 is de grote Ming tentoonstelling voorbereid. Deze is van maart tot en met oktober 2013 in Keramiekmuseum Prinsessehof te zien. Bij deze tentoonstelling verschijnt een boek, geschreven door conservator Aziatische keramiek in Prinsessehof, dr Eva Ströber.

Tevens is een begin gemaakt met de plannen voor een herinrichting in de komende jaren, waarin de afdeling Aziatische keramiek volledig herzien wordt. De topcollecties komen meer voor het voetlicht en er wordt aandacht besteed aan de wisselwerking Europa-Azië.

Kenniscentrum

Het aanvankelijk omhelsde en voorgenomen principe van een breed en omvattend kenniscentrum (zie Collectieplan 2006-2010) is voor het museum te statisch gebleken en was te veel op zichzelf staand en te weinig gericht op interactie met het publiek. Het museum spreekt nu liever van de kennisfunctie, die in relatie tot het programma, de missie en publiek wordt ontwikkeld en ingezet. In 2012 is daarom ingezet op de collectie online, samenwerkingsverbanden en presentatie van de collectie buiten het museum.

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.

De kopie van dit document is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde en kan vertrouwelijk of anderszins wettelijk beschermd zijn.

- 11 -
- 2 APR 2013

Eind 2012 is de bibliotheek van het museum overgedragen aan Tresoar, omdat de wetenschapstaak van het museum is komen te vervallen. Het gebruik van de bibliotheek door derden was zeer bescheiden. Het museum heeft het initiatief genomen om een centrale cultuurhistorische bibliotheek op te zetten in en door Tresoar, de bibliotheek met naslagwerken over keramiek is daar onderdeel van geworden. Deze wordt volgens de nieuwste standaarden ontsloten en aangesloten op het bibliothecair leensysteem. Hierdoor wordt het gebruik van de bibliotheek door derden geoptimaliseerd. Voor de medewerkers van het Prinsessehof zijn er optimale leen- en raadpleegmogelijkheden.

*) Tresoar is het Fries historisch en letterkundig centrum. Tresoar is ontstaan uit drie instellingen. Deze kunnen worden gekarakteriseerd als studie- en documentatiecentra die een collectie beheren die in belangrijke mate te maken heeft met de geschiedenis en de cultuur in Fryslân en die in hoofdzaak bestaat uit papier.

Collectie online

De collectie is online via de website van het museum raadpleegbaar. De collectie is ook opgenomen in de Digitale Museale Collectie Nederland en Europeana. De art nouveau collectie is als bijzonderlijk bestand beschikbaar via collectie.prinsessehof.nl/collectie.

De collectie Aziatische keramiek is beschikbaar via www.aziatischekeramiek.nl. Dit is een samenwerkingsverband met de partners Aziatische keramiek (Rijksmuseum, Haags Gemeentemuseum en Groninger Museum). Deze website is in 2011 volledig gemoderniseerd en in 2012 in vernieuwde vorm gelanceerd. Er is veel aandacht besteed aan het vergroten van de publieksparticipatie.

Vanaf najaar 2012 werkt het museum aan de vertaling van een deel van de collectiebeschrijvingen in het Chinees. Het gaat om de topstukken uit de Aziatische verzameling die in het voorjaar van 2013 in Chinese vertaling online beschikbaar komen, o.a. voor de doelgroep in China. Een heel bijzonder project omdat in museumland vrijwel geen enkel museum zijn collectie online beschikbaar heeft in de Chinese taal.

Op initiatief van Keramiekmuseum Het Prinsessehof/Het Fries Museum is in 2011 met Tresoar, de Bibliotheekservice Fryslân en het Fries Filmarchief een infrastructuur opgezet waarin de erfgoedcollecties in Friesland online zijn gebundeld. Ze zijn nu in een keer doorzoekbaar en beschikbaar voor toepassingen (open data, open software). Met de Rijksdienst Cultureel Erfgoed is afstemming over koppeling van digitale erfgoedcollecties met de Digitale Museale Collectie Nederland en Europeana.

Met het Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch zijn afspraken gemaakt over de collectievorming en kennisdelen op het gebied van moderne en hedendaagse keramiek. Wij hebben onderzocht of we dergelijke afspraken ook met andere musea kunnen maken, dan wel een nieuw samenwerkingsverband kunnen opzetten. Dat lijkt niet haalbaar, omdat voor de meeste andere musea keramiek geen kerncollectie is en een dergelijke samenwerking voor hen niet relevant is.

Keramiekmuseum Het Prinsessehof presenteert samen met Het Fries Museum in het Medisch Centrum Leeuwarden stukken uit de collecties in de publieksruimtes van het ziekenhuis. Vier maal per jaar wordt een nieuwe presentatie gerealiseerd. Met deze presentaties worden jaarlijks, naar schatting door 10% van het aantal bezoekers, zijnde 350.000, van het ziekenhuis bereikt.

Depot

Keramiekmuseum Het Prinsessehof is actief betrokken bij het Duurzaam Depot Fryslân, een initiatief van de Provincie Fryslân en de gezamenlijke Friese erfgoedinstellingen met als doel een gemeenschappelijk depot waaraan erfgoedinstellingen de opslag en conservering van hun depotcollectie kunnen uitbesteden.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 2 APR 2013

In samenwerking met Tresoar en de RCE is een programma van eisen opgesteld voor een centraal depot in Friesland voor museum en archiefcollecties. Het centraal depot Friesland is onderdeel van het collegeakkoord en is bekrachtigd in een collegebesluit (november 2011). Er wordt uitgegaan van een duurzaam en energiearm depot met zo laag mogelijke exploitatielasten. In 2013 moet blijken of Prinsessehof de benodigde financiële middelen kan vrijmaken om te participeren.

Subsidie OCW

Met ingang van 2011 is de Matchingsregeling niet meer van toepassing. Het Ministerie heeft wel een korting in verband met cultuurprofijs gehandhaafd voor de jaren 2011 en 2012.

Eigen inkomstennorm

Het percentage eigen inkomsten om toe te kunnen treden tot de culturele basisinfrastructuur 2013-2016 is door het Ministerie bepaald op een gemiddeld percentage over de jaren 2010 en 2011 van 17,5%.

Het percentage eigen inkomsten Keramiekmuseum Prinsessehof 2010 is 39,3%, voor het jaar 2011 39,4% en voor 2012 41,4%.

Cultural Governance

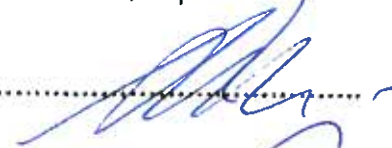
De Bestuurlijke organisatie van Keramiekmuseum Het Prinsessehof werkt volgens een model met een toezichthouder. Deze Raad van Toezicht is toezichthouder en toetst het algemene beleid en de strategie, volgt de uitvoering daarvan en keurt de door externe accountants beoordeelde jaarrekeningen en begrotingen goed. Deze laatste worden gepresenteerd in een meerjarenperspectief. De Raad adviseert de Directie en ondersteunt waar nodig bij het leggen en onderhouden van externe contacten. Ook keurt zij bijzondere investeringen en leningen goed en benoemt, beoordeelt en ontslaat de directie.

De Directie is eindverantwoordelijk voor alle aspecten van beleid, zowel inhoudelijk, financieel als organisatorisch.

Continuïteit van de instelling

Het Ministerie van OCW heeft bepaald dat Keramiekmuseum het Prinsessehof onderdeel uitmaakt van de basisinfrastructuur OCW in de periode 2013 – 2016.

Leeuwarden, 2 april 2013

.....
drs. S.M. Bak, algemeen directeur

.....
ir. R. Woering, zakelijk directeur

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 13 -

- 2 APR 2013

Begroting Keramiekmuseum Het Princessehof 2013

B A T E N

Publiekinkomsten totaal	311.591
Publieksinkomsten buitenland	2.500
Publieksinkomsten binnenland	309.091
- onderdeel kaartverkoop	138.630
- overig	170.461
Sponsorinkomsten	0
Overige inkomsten	2.100
Directe opbrengsten	313.691
Indirecte opbrengsten	228.631
Totale opbrengsten	542.322
Structurele subsidie OCW	1.441.758
Exploitatiebijdrage	1.366.656
Huisvesting	75.102
Structurele subsidie Provincie	0
Structurele subsidie Gemeente	270.000
Structurele subsidie ander orgaan dan OCW, provincie, gemeente (bijv. cultuurfondsen of EU)	0
Overige subsidies	415.000
Bijdragen uit publieke middelen	0
Bijdragen uit private middelen	415.000
- waarvan particulieren incl. vriendenverenigingen	25.000
- waarvan bedrijven	0
- waarvan private fondsen	390.000
- waarvan goede doelenloterijen	0
Totale subsidies / bijdragen	2.126.758
Totale baten	2.669.080

L A S T E N

Salarislasten	1.274.417
Afschrijvingen	440.000
Huur	176.500
Aankopen	17.500
Overige lasten	760.663
Totale lasten	2.669.080

R E S U L T A A T

Saldo uit gewone bedrijfsvoering	0
Saldo rentebaten / - lasten	0
Saldo overige buitengewone baten / lasten	0

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

-2 APR 2013

Toelichting vrij besteedbaar Eigen Vermogen

	<u>31.12.2012</u>
Algemene reserve	430.344
Bestemmingsfonds OCW	
algemeen	106.035
Overige bestemmingsfondsen	<u>0</u>
Totaal Eigen Vermogen	<u><u>536.379</u></u>

De algemene reserve is door het museum naar eigen inzicht vrij te besteden.

De gelden in het bestemmingsfonds OCW algemeen zijn bestemd voor exploitatiekosten in de beleidsperiode 2009-2012.

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.

Behorend bij controleverklaring d.d.

- 15 -
- 2 APR 2013

Balans per 31 december 2012 (na resultaatbestemming)
(Model I)

ACTIVA	<u>31.12.2012</u>	<u>31.12.2011</u>	
I Immateriële vaste activa	0	0	
II Materiële vaste activa	820.899	1.144.465	
III Financiële vaste activa	0	0	
Totale Vaste Activa	<u>820.899</u>	<u>1.144.465</u>	1.144.465
I Voorraden	57.793	45.899	
II Vorderingen	261.471	277.421	
III Effecten	0	0	
IV Liquide middelen	697.512	576.004	
Totale Vlottende Activa	<u>1.016.775</u>	<u>899.325</u>	899.325
TOTALE ACTIVA	<u><u>1.837.674</u></u>	<u><u>2.043.790</u></u>	

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden
088 - 2882888

- 16 -

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

-2 APR 2013

Balans per 31 december 2012

PASSIVA	<u>31.12.2012</u>	<u>31.12.2011</u>	
I Algemene reserve	430.344	460.047	
II Bestemmingsfonds OCW			
- algemeen	106.035	148.163	
III Overige bestemmingsfondsen	0	0	
Totale Eigen Vermogen	<u>536.379</u>	<u>608.210</u>	
Aankoopfonds	0	0	
Voorzieningen			
I Voorziening jubilea	19.161	18.956	
Totale Voorzieningen	<u>19.161</u>	<u>18.956</u>	
Langlopende schulden			
I Egalisatierekening investeringssubsidies	690.033	964.699	
Totale Langlopende Schulden	<u>690.033</u>	<u>964.699</u>	
Kortlopende Schulden			
I Schulden aan leveranciers/verb. partijen	327.789	228.050	
II Belastingen en sociale verzekeringen	32.337	28.114	
III Schulden inzake pensioenen	12.003	11.170	
IV Verlofstantant	24.099	31.537	
V Overige schulden	45.704	22.928	
VI Overlopende passiva	150.169	116.129	
VII Vooruitontvangen subsidies			
Project Veiligheid	0	13.998	
Totale Kortlopende Schulden	<u>592.101</u>	<u>451.925</u>	
TOTALE PASSIVA	<u><u>1.837.674</u></u>	<u><u>2.043.790</u></u>	

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 17 -
- 2 APR 2013

Categoriale Exploitatierkening Prinsessehof 2012
(Model IIB)

	Realisatie 2012	Begroting 2012	Realisatie 2011
BATEN	€	€	€
1. Directe opbrengsten			
<i>Publieksinkomsten</i>	312.425	272.800	256.899
<i>Sponsorinkomsten</i>	0	0	0
<i>Overige inkomsten</i>	20.399	1.600	19.378
2. Indirecte opbrengsten	199.707	220.000	215.072
Totale Opbrengsten	532.531	494.400	491.349
3. Subsidie OCW			
<i>Onderdeel huren - VRM veiligheid musea</i>	13.998	0	7.982
<i>Onderdeel exploitatiebijdrage</i>	1.513.723	1.504.004	1.536.176
4. Subsidie provincie	0	0	0
Subsidie gemeente	267.000	267.000	262.500
5. Overige subsidies/bijdragen			
<i>Subsidies uit publieke middelen</i>	172.347	0	87.000
<i>Bijdragen uit private middelen</i>	95.376	21.485	157.522
<i>Bijdragen van VSB-fonds</i>	0	0	0
Totale Subsidies/bijdragen	2.062.444	1.792.489	2.051.181
TOTALE BATEN	2.594.975	2.286.889	2.542.530

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

- 18 -

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.
- 2 APR 2013

LASTEN	Realisatie 2012	Begroting 2012	Realisatie 2011
	€	€	€
6. Salarislasten	1.426.457	1.371.520	1.327.194
7. Afschrijvingen	343.836	440.000	441.449
8. Huur	202.975	165.000	200.081
VRM - veiligheid musea	14.000	0	7.982
9. Aankopen	101.285	21.485	206.888
10. Overige lasten	869.209	553.700	651.419
TOTALE LASTEN	<u>2.957.762</u>	<u>2.551.705</u>	<u>2.835.013</u>
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	-362.787	-264.816	-292.483
11. Saldo rentebaten/-lasten	16.290	0	7.994
12. Saldo bijzondere baten/lasten	274.666	285.000	283.474
13. Mutatie aankoopfonds	0	0	0
EXPLOITATIERESULTAAT	<u>-71.831</u>	<u>20.184</u>	<u>-1.016</u>

Voor een nadere informatie wordt verwezen naar de aanvullende toelichting op de exploitatierekening.

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 19 -

- 2 APR 2013

Kasstroomoverzicht	<u>2012</u>	<u>2011</u>
I Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatieresultaat	-71.831	-1.016
Aanpassen voor: afschrijving materiële vaste activa	<u>343.836</u>	<u>450.624</u>
<i>Bruto kasstroom uit operationele activiteiten</i>	272.005	449.608
Mutatie in voorraden	-11.894	857
Mutatie vorderingen	15.950	1.881
Mutatie kortlopende schulden	<u>140.177</u>	<u>-60.695</u>
<i>Netto kasstroom uit operationele activiteiten</i>	<u>416.238</u>	<u>391.651</u>
II Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	<u>-20.270</u>	<u>-15.353</u>
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>	<u>-20.270</u>	<u>-15.353</u>
III Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Mutatie aankoopfonds	0	0
Mutatie voorzieningen	205	1.690
Mutatie egalisatierekening investeringsbijdragen	-274.665	-283.474
Aflossing financiële vaste activa	<u>0</u>	<u>0</u>
<i>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</i>	<u>-274.460</u>	<u>-281.784</u>
Mutatie liquide middelen (I + II+ III)	<u>121.508</u>	<u>94.514</u>
Liquide middelen einde boekjaar	697.512	576.004
Liquide middelen begin boekjaar	<u>576.004</u>	<u>481.490</u>
Mutatie liquide middelen	<u>121.508</u>	<u>94.514</u>

Deloitte.

- 20 -
Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.
- 2 APR 2013

**Toelichting op de gehanteerde begroting 2012 - in afwijking van de norm-
begroting 2009 - 2012**

Ter vergelijking zijn de bedragen opgenomen van de bij het ministerie ingediende normbe-
groting 2009-2012 en de door Prinsessehof gehanteerde begroting 2012
(Model IIB)

	Normbegr. 2009-2012	Begroting 2012	Verschil
BATEN	€	€	€
1. Directe opbrengsten			
Publieksinkomsten	280.000	272.800	-7.200
Sponsorinkomsten	0	0	0
Overige inkomsten	5.250	1.600	-3.650
2. Indirecte opbrengsten	15.000	220.000	205.000
Totale Opbrengsten	300.250	494.400	194.150
3. Subsidie OCW			
Onderdeel exploitatiebijdrage	1.510.729	1.504.004	-6.725
4. Subsidie provincie	0	0	0
Subsidie gemeente	256.300	267.000	10.700
5. Overige subsidies/bijdragen			
Subsidies uit publieke middelen	25.053	0	-25.053
Bijdragen uit private middelen	39.133	21.485	-17.648
Bijdragen van VSB-fonds	0	0	0
Bijdrage egalisatiereservering investeringen	290.500	285.000	-5.500
Totale Subsidies/bijdragen	2.121.715	2.077.489	-44.226
TOTALE BATEN	2.421.965	2.571.889	149.924

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.
- 2 APR 2013

	Normbegr. 2009-2012	Begroting 2012	Verschil
LASTEN	€	€	€
6. Salarislasten	1.132.085	1.371.520	239.435
7. Afschrijvingen	442.566	440.000	-2.566
8. Huur	165.000	165.000	0
9. Aankopen	78.985	21.485	-57.500
10. Overige lasten	603.329	553.700	-49.629
TOTALE LASTEN	2.421.965	2.551.705	129.740
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	0	20.184	20.184
11. Saldo rentebaten/-lasten	0	0	0
12. Saldo bijzondere baten/lasten	0	0	0
13. Mutatie aankoopfonds	0	0	0
EXPLOITATIERESULTAAT	0	20.184	20.184

Toelichting

De normbegroting 2009-2012 is opgemaakt en ingediend bij het Ministerie van OCW in oktober 2008. Hierin waren de inkomsten uit subsidies uit publieke en private middelen zeer optimistisch begroot. De gehanteerde begrotingen voor de jaren 2009, 2010, 2011 en 2012 zijn bijgesteld zodat de uitgaven in evenwicht waren met de te verwachten inkomsten. De begroting 2009 was tevens de basis voor de begrotingen 2010 t/m 2012.

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.
2 APR 2013

Categoriale en Functionele Exploitatierkening Prinsessehof 2012
(Model IIC)

FUNCTIONEEL →	Totaal	Publieksfunctie		Collectiefunctie			Wetensch.	Algemeen
		Vaste present.	Tijdelijke present.	Onderz. & registr.	Cons. & restaur.	Verw. & afstoting	functie	beheer
CATEGORIAAL ↓							Onderz. & docum.	
BATEN								
Directe opbrengsten								
Publieksinkomsten	312.425	109.349	203.076					
Sponsorinkomsten	0		0					
Overige inkomsten	20.399			0				20.399
Indirecte opbrengsten	199.707	57.910	53.991	16.100				71.706
Totale opbrengsten	532.530	167.259	257.067	16.100	0	0	0	92.105
Subsidie OCW CuNo								
Onderdeel huren	13.998							13.998
Onderdeel exploitatiebijdrage	1.513.723							1.513.723
Subsidie provincie	0							0
Subsidie gemeente	267.000							267.000
Overige subsidies/bijdragen								
Subsidies uit publieke middelen	172.347							172.347
Bijdragen uit private middelen	95.376							95.376
Bijdragen van VSB-fonds	0							0
Totale Subsidies/Bijdragen	2.062.444	0	0	0	0	0	0	2.062.444
TOTALE BATEN	2.594.974	167.259	257.067	16.100	0	0	0	2.154.548

FUNTCIONEEL →	Totaal	Publieksfunctie		Collectiefunctie			Wetensch.	Algemeen
		Vaste present.	Tijdelijke present.	Onderz. & registr.	Cons. & restaur.	Verw. & afstoting	functie	beheer
CATEGORIAAL ↓							Onderz. & docum.	
LASTEN								
Salarislasten	1.426.457	347.022	386.940	150.328	47.797	18.185	81.493	394.692
Afschrijvingen	343.836		27.246					316.590
Huur	202.975							202.975
- VRM veiligheid musea	14.000							14.000
Aankopen	101.285					92.300	8.985	
Overige lasten	869.209	23.825	290.870	711	6.032	7.851		539.921
TOTALE LASTEN	2.957.762	370.847	705.056	151.038	53.829	118.335	90.478	1.468.178
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	-362.788	-203.588	-447.989	-134.939	-53.829	-118.335	-90.478	686.369
Saldo rentebaten/-lasten	16.290							16.290
Saldo bijzondere baten/lasten	274.666							274.666
Mutatie aankoopfonds	0							0
SALDO UIT BEDRIJFSVOERING	-71.831	-203.588	-447.989	-134.939	-53.829	-118.335	-90.478	977.326
Toerekening Algemeen beheer		537.530	185.692	29.320	0	166.145	58.640	
EXPLOITATIERESULTAAT	-71.831	333.942	-262.297	-105.619	-53.829	47.810	-31.838	0

- 23 -

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 2 APR 2013

Toelichting op de gehanteerde verdeelsleutels

- De baten en lasten worden toegerekend aan de museale functies indien dit op objectieve gronden mogelijk is. Indien dit niet mogelijk is worden de baten en lasten verantwoord onder Algemeen Beheer. Bij de toerekening aan de museale functies wordt een consistente gedragslijn gehanteerd over de jaren.
- De personeelslasten worden toegerekend op basis van de functiebeschrijvingen van personeelsleden en de daarbij behorende door de directie vastgestelde gewenste inzet per museale functie.
- De toerekening van de inkomsten uit entree en de museumwinkel vindt plaats op basis van (kwantitatief) publieksonderzoek: 35% van de bezoekers komt voor de vaste collectie, 65% voor de tijdelijke presentaties.
- De huur wordt toegerekend op basis van de gebruikte vierkante meters.
- De toerekening van Algemeen Beheer vindt plaats op basis van de percentages gebruikte vierkante meters.
- De subsidie OCW - exploitatiebijdrage wordt toegerekend aan de museale functies conform de methodiek van Algemeen Beheer.
- De subsidie OCW - incidenteel wordt toegerekend aan de museale functies conform de methodiek van Algemeen Beheer.

Toelichting op Model IIC - categoriaal en functionele exploitatierekening

De baten en lasten in de rubriek Algemeen beheer zijn toegerekend aan de door OCW bepaalde 3 functies.

Hiervoor is de volgende formule gehanteerd:

De totale oppervlakte van de panden van het museum is 100%.

Hiervan is toe te schrijven aan de volgende functies:

Publieksfunctie

1.1 - vaste presentaties	55%
1.2 - tijdelijke presentaties	19%

Collectiefunctie

2.1 - onderzoek en registratie	3%
2.2 - conservering en restauratie	17%
2.3 - verwerving en afstoting	0%
3.1 - onderzoek en documentatie	6%

Op deze wijze worden alle baten en lasten, inclusief het subsidie OCW, de kosten voor huren en de kosten van afschrijving aan de diverse functies toegerekend.

Deloitte.

Postbus 826 - 24 -
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 2 APR 2013

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Het boekjaar van Stichting Keramiekmuseum Het Prinsessehof is gelijk aan het kalenderjaar. Als inrichtingseis voor de samenstelling van de jaarrekening heeft gediend de vormvoorschriften zoals die zijn verwoord in het 'Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2009-2012 (inclusief musea en sectorinstellingen)' van het Ministerie van Onderwijs Cultuur Wetenschap.

Waarderingsgrondslagen

Algemeen

Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarden, tenzij in deze toelichting anders is vermeld.

Vaste activa

De vaste activa zijn gewaardeerd tegen aanschaffingsprijs, verminderd met afschrijvingen. Duurzame goederen die worden aangeschaft naar aanleiding van een investeringsbesluit die in totaal minimaal € 2.500 bedragen, worden geactiveerd. Duurzame goederen die het bedrag van € 2.500 niet overschrijden worden niet geactiveerd maar ten laste gebracht van het jaar van aanschaf. Er wordt afgeschreven volgens de lineaire methode, de afschrijvingstermijnen zijn toegelicht in de toelichting op de balans per 31 december 2012. De collectie van het museum is niet gewaardeerd.

Vorraden

De eindvoorraad nog te verkopen museumkaarten en de voorraden in de museumwinkel worden op de balans opgenomen tegen de inkoopprijs.

Vorderingen

Rekening wordt gehouden met noodzakelijk geachte waarderingscorrecties in verband met oninbaarheid.

Kortlopende schulden

De schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De investeringssubsidies worden jaarlijks verminderd ten gunste van de exploitatierekening op basis van de voor de geactiveerde investeringen geldende afschrijvingstermijnen.

Overlopende passiva

De overlopende passiva betreffen vooruitontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden
088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 25 -
- 2 APR 2013

Resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de in het verslagjaar toe te rekenen baten en lasten.

Het resultaat wordt bepaald met inachtneming van de hiervoor genoemde waarderingsgrondslagen.

Verliezen welke hun oorsprong vinden in het verslagjaar worden in aanmerking genomen zodra deze voorzienbaar zijn.

Financiële instrumenten

De Stichting maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende primaire financiële instrumenten. Deze betreffende instrumenten zijn in de balans opgenomen.

Deloitte.

Postbus 826 - 26 -
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 2 APR 2013

Toelichting op de balans per 31 december 2012

Vaste activa

Materiële vaste activa

Het verloop van deze post in 2012 is als volgt:

	<u>Gebouwen & terreinen</u>	<u>Inventaris</u>	<u>Herinrichting museum</u>	<u>Beveiliging</u>	<u>Totaal</u>
Aanschafwaarde					
Aanschafwaarde per 31.12.2011	2.985.014	741.267	279.244	108.713	4.114.238
Investerings 2012	0	20.270	0	0	20.270
Aanschafwaarde per 31.12.2011	2.985.014	761.537	279.244	108.713	4.134.508
Afschrijvingen					
Afschrijvingen t/m 31.12.2011	2.025.826	655.418	227.426	61.103	2.969.773
Afschrijvingen 2012	274.666	29.817	24.479	17.646	346.608
Afschrijvingen t/m 31.12.2011	2.300.492	685.235	251.905	78.749	3.316.381
Boekwaarden					
Boekwaarde per 31.12.2011	959.188	85.849	51.818	47.610	1.144.465
Boekwaarde 31.12.2012	684.522	76.302	27.339	29.964	818.127

De gebruikte afschrijvingspercentages zijn:

- inventaris en inrichting 1993 t/m 1998 14%
- inventaris en inrichting 1999 t/m 2001 10%
- vervanging automatisering in 1999 20%
- vitrines in 1999 6,67%
- automatisering in 2000 20%
- automatisering in 2001 25%

Renaissance Princessehof en herinrichting museum:

- bouwkundige voorzieningen + installaties 10%
- inrichting - vaste opstelling 6,67%
- inrichting - presentatiematerialen 20%
- groenvoorziening + bewegwijzering 10%
- architect, projectleiding etc. 10%

Deloitte.

Postbus 826 - 27 -
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 2 APR 2013

Flottende activa

	<u>31.12.2012</u>	<u>31.12.2011</u>
Vorraden	<u>57.793</u>	<u>45.899</u>
Per 31 december 2012 zijn onderstaande voorraden opgenomen tegen inkoop prijs:		
Museumwinkel	54.985	44.886
Museumkaarten	2.808	1.013
	<u>57.793</u>	<u>45.899</u>
Vorderingen	<u>31.12.2012</u>	<u>31.12.2011</u>
Totaal Vorderingen	<u>261.471</u>	<u>277.421</u>
<u>Vorderingen op verbonden partijen</u>		
- Stichting Het Fries Museum	<u>27.015</u>	<u>1.019</u>
Debiteuren	<u>18.021</u>	<u>26.030</u>
<u>Overige vorderingen</u>		
Belastingdienst - te verrekenen b.t.w.	81.988	36.103
Stichting Museumkaart	18.574	15.004
Belastingdienst - te vorderen energiebelasting	7.000	2.500
Mondriaan Stichting - aankopen 2010 en 2011 / 2012	12.500	27.500
Stichting Monumenten	0	38.563
Project 'Kakimon'	0	2.850
Project 'Keramik en Publiek'	0	62.233
Project '10.000 Happiness'	0	41.000
Project 'Groen Geluk'	42.500	0
Project 'Procesoptimalisatie'	18.000	0
Rente van renterekening	17.573	2.961
Betaalautomaat	59	312
Tussenrekening diversen	655	1.144
Vooruitbetaalde posten - overlopende abonnementen	12.870	6.606
Diverse kosten	0	0
Totaal	<u>211.720</u>	<u>236.776</u>

Deloitte 28 -Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 2 APR 2013

De hiervoor genoemde projecten zijn gerealiseerd in het jaar 2011 en 2012. Alle baten en lasten van de projecten worden ten laste gebracht van de boekjaren 2011 en 2012. Het betreft reeds toegezegde subsidies en/of bijdragen.

<u>Overlopende activa - onderhanden activiteiten</u>	<u>31.12.2012</u>	<u>31.12.2011</u>
Vorbereidingskosten tentoonstellingen en projecten:		
Diverse kosten	363	214
Project 'Groen Geluk' - 2012	0	10.981
Project 'Wereldtour Art Nouveau'	1.652	0
Totaal	<u>2.016</u>	<u>11.195</u>

De voorbereidingskosten van genoemde projecten komen ten laste van de exploitatie 2013 en volgende jaren en worden verantwoord in de betreffende jaarrekeningen.

<u>Subsidieverstrekkers</u>	<u>31.12.2012</u>	<u>31.12.2011</u>
Gemeente Leeuwarden - 2011	0	2.400
Gemeente Leeuwarden - 2012	2.700	0
Totaal	<u>2.700</u>	<u>2.400</u>

Liquide middelen

	<u>31.12.2012</u>	<u>31.12.2011</u>
Kas	11.064	14.578
Kas entreebalie, theesalon en museumwinkel	1.732	1.232
Friesland Bank, rekening 29.46.66.583 - spaarrekening	509.961	407.000
Friesland Bank, rekening 29.90.00.664 - rekening courant	174.755	153.194
Totaal	<u>697.512</u>	<u>576.004</u>

Eigen vermogen

Overzicht algemene reserve en bestemmingsfonds OCW algemeen

	algemene reserve	bestemmings- fonds OCW
Saldo 01.01.2012	460.047	148.163
Exploitatiesaldo 2012	0	0
Saldo per 31.12.2012	<u>460.047</u>	<u>148.163</u>

Deloitte.

Postbus 826 - 29 -
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 2 APR 2013

Voorziening jubilea

Saldo 01.01.2012	18.956
Mutatie 2012	205
Saldo per 31.12.2012	<u>19.161</u>

Langlopende schulden

Egalisatierekening investeringsbijdragen

Investerings i.v.m. verzelfstandiging Stichting Keramiekmuseum Het Princessehof. Door de Gemeente Leeuwarden zijn in het kader van de verzelfstandiging extra kredieten beschikbaar gesteld, die als egalisatierekening zijn opgenomen. In geval van aanwending in een bepaald jaar, wordt overgegaan tot het vormen van een egalisatiebedrag voor deze investering, met het oogmerk al naar gelang de afschrijvingen in kwestie vanuit deze egalisatierekening een bate op de exploitatierekening te verantwoorden.

Project Renaissance Princessehof

Voor de verbouwing van het museum en voor de nieuwe inrichting van de museumzalen zijn bijdragen van derden ontvangen. Deze bijdragen zijn geboekt op een egalisatierekening investeringsbijdragen. Jaarlijks valt vrij een bedrag gelijk aan de afschrijving ten gunste van de exploitatierekening.

Het verloop gedurende het boekjaar was als volgt:

	<u>31.12.2012</u>	<u>31.12.2011</u>
Saldo per 1 januari	964.699	1.248.173
Afschrijvingsbedrag ten gunste van de exploitatie	-274.666	-283.474
Saldo per 31 december	<u>690.033</u>	<u>964.699</u>

Kortlopende schulden

	<u>31.12.2012</u>	<u>31.12.2011</u>
Schulden aan verbonden partijen		
- Stichting Het Fries Museum	156.982	103.329
- Stichting Monumenten	0	37.307
	<u>156.982</u>	<u>140.637</u>

Deloitte.

- 30 -

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 2 APR 2013

<u>Schulden aan leveranciers</u>	<u>31.12.2012</u>	<u>31.12.2011</u>
<u>Handelscrediteuren</u>	<u>220.807</u>	<u>87.414</u>
<u>Belastingen en sociale verzekeringen</u>	<u>31.12.2012</u>	<u>31.12.2011</u>
Totaalbedrag	<u>32.337</u>	<u>28.114</u>
<u>Schulden inzake pensioenen</u>	<u>31.12.2012</u>	<u>31.12.2011</u>
Pensioenpremie	<u>12.003</u>	<u>11.170</u>
<u>Verlofstentanten</u>	<u>31.12.2012</u>	<u>31.12.2011</u>
Reservering verlofstentanten	<u>24.099</u>	<u>31.537</u>
<u>Overige schulden</u>	<u>31.12.2012</u>	<u>31.12.2011</u>
Accountantskosten	9.800	3.000
Tentoonstelling 'Lucebert'	0	4.000
Tentoonstelling 'Schwarm'	0	2.500
Tentoonstelling 'Groen Geluk'	2.500	0
Tentoonstelling 'Winters Tafelen'	20.000	0
Huisvestingskosten	690	7.359
Keramika nummer 3	0	1.200
Administratiekosten	1.527	3.011
Collectiekosten	10.673	1.858
Diverse kosten	514	0
Totaal	<u>45.704</u>	<u>22.928</u>

Voor tentoonstellingen en projecten die zijn gerealiseerd in 2012 zijn verplichtingen aangegaan waarvoor nog niet alle facturen zijn ontvangen. Alle kosten voor een tentoonstelling of project komen ten laste van en worden verantwoord in het jaar van realisatie.

Deloitte.

- 31 -

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 2 APR 2013

<u>Overlopende passiva</u>	<u>31.12.2012</u>	<u>31.12.2011</u>
Vooruitontvangen bijdragen inzake tentoonstelling of project:		
Project 'Groen Geluk'	0	37.500
Project 'onderzoek Aziatische keramiek'	29.939	29.939
Project 'Ming'	25.000	0
Aankoop/opdracht moderne keramiek	10.000	0
Mondriaan Fonds- aankopen collectie	0	12.500
Vakantiegeldreserve	31.151	35.514
Huisvestingskosten	3.528	0
Loonsuppletie UWV	0	676
Overige	552	0
	<u>100.169</u>	<u>116.129</u>

Het Mondriaan Fonds heeft een bijdrage, bestemd voor het Fries Museum, uitbetaald aan het Prinsessehof. In januari 2013 wordt het bedrag overgemaakt naar de bankrekening van het Fries Museum, conform afspraak met het Mondriaan Fonds.

Voor het project 'Ming', geprogrammeerd in 2013, zijn in 2012 bijdragen ontvangen.

In 2011 is gestart met het project 'onderzoek Aziatische keramiek'. Het samenwerkingsproject wordt vervolgd in 2013.

Vooruitontvangen subsidies

Project Veiligheid

Voor het project Veiligheid in de VRM musea heeft Keramiekmuseum Het Prinsessehof subsidies ontvangen voor het treffen van maatregelen ter verhoging van de veiligheid in het museum.

De subsidies zijn bestemd voor standplaatsregistratie, beveiliging vitrines en gebouwen, de elektronische signalering en het maken van een integraal beveiligingsplan.

Zoals toegelicht op bladzijde 15 bij Grondslagen van waardering en resultaatbepaling worden projectsubsidies verantwoord bij Kortlopende Schulden.

	<u>2005</u>	<u>2006</u>	<u>2007</u>	<u>2008</u>
Ontvangen subsidie	101.800	81.800	300.000	265.000
Uitgaven ten laste van het project	-36.103	-56.941	-236.407	-212.138
Saldo t.g.v. het bestemmingsfonds OCW	<u>65.697</u>	<u>24.859</u>	<u>63.593</u>	<u>52.862</u>

Deloitte. - 32 -

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 2 APR 2013

Saldo per 1 januari 2005	0
Toevoeging conform resultaatbestemming in 2005	65.697
Saldo per 31.12.2005 / 01.01.2006	<u>65.697</u>
Toevoeging conform resultaatbestemming in 2006	24.859
Saldo per 31.12.2006 / 01.01.2007	<u>90.556</u>
Toevoeging conform resultaatbestemming in 2007	63.593
Saldo per 31.12.2007	<u>154.149</u>
Toevoeging conform resultaatbestemming in 2008	52.862
Saldo per 31.12.2008	<u>207.011</u>
Kosten 2009	-39.555
Saldo per 31.12.2009	<u>167.456</u>
Kosten 2010	-145.476
Saldo per 31.12.2010	<u>21.980</u>
Kosten 2011	7.982
Saldo per 31.12.2011	<u>13.998</u>
Kosten 2012	13.998
Saldo per 31.12.2012	<u>0</u>

Het project is afgerond eind 2012

Pensioenregeling

Stichting Keramiekmuseum Het Prinsessehof heeft haar pensioenen ondergebracht bij het ABP. Deze regeling is een toegezegde pensioenregeling. Het Prinsessehof heeft ingeval van tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds geen andere verplichting dan toekomstige hogere premies. Statutair is de maximale premie vastgesteld op 12%.

Dekkingsgraad

Eind december 2012 was de dekkingsgraad van het pensioenfonds 96%. Volgens de eisen van DNB moet de dekkingsgraad eind december 2013 minimaal 105% zijn.

De maatregelen die het pensioenfonds heeft getroffen om weer op het vereiste niveau te komen zijn vastgelegd in een herstelplan. Met dit herstelplan is een dekkingsgraad van minimaal 104,4% eind december 2013 toegestaan.

Deloitte. - 33 -

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 2 APR 2013

Wopt

De Wet Openbaarmaking uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens (Wopt) regelt dat melding moet worden gedaan indien per individuele functionaris met wie een arbeidsrelatie bestaat de som van de in de wet genoemde beloningscomponenten uitstijgt boven het grensbedrag. Het grensbedrag is het vastgestelde gemiddelde ministersalaris.

Stichting Keramiekmuseum Het Princessehof heeft geen functionaris waarvoor publicatie dient plaats te vinden.

Deloitte. - 34 -

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 2 APR 2013

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Het museum heeft een huurovereenkomst met de Gemeente Leeuwarden voor de panden: Grote Kerkstraat 9, 11, 13 en 15. Het huurbedrag in 2012 bedroeg € 154.675.

De huur wordt jaarlijks geïndexeerd. De looptijd van de overeenkomst bedraagt 1 jaar en wordt automatisch verlengd met 1 jaar en zo steeds verder, tenzij de huurovereenkomst 6 maanden voor het verstrijken van de lopende periode door een van de partijen wordt opgezegd.

Het museum huurt twee panden van de Stichting Monumenten Fries Museum/Keramiekmuseum Prinsessehof, te weten Grote Kerkstraat 17 en Doelestraat 3. Het huurbedrag in 2012 bedroeg € 20.800. De huur wordt jaarlijks geïndexeerd.

Met ingang van 1 augustus 2012 huurt het museum werkplekken voor medewerkers in het Fries Museum. Het huurbedrag in 2012 bedroeg € 27.500.

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

- 35 -

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 2 APR 2013

**Toelichting op de exploitatierekeningen
categoriaal (model IIB) en categoriaal en functioneel (model IIC)**

B A T E N

f. Directe opbrengsten	Realisatie 2012	Begroting 2012	Verschil
<u>Publieksinkomsten</u>			
Entreegelden	61.952	55.000	6.952
Museumkaarten	99.837	70.000	29.837
Educatie	8.555	12.500	-3.945
Theesalon	38.230	20.000	18.230
Museumwinkel	103.129	115.000	-11.871
Fotoverkoop	722	300	422
Advertentieverkoop	0	0	0
	<u>312.425</u>	<u>272.800</u>	<u>39.625</u>
<u>Overige opbrengsten</u>	20.418	1.600	18.818

De succesvolle tentoonstelling 'Groen Geluk' heeft bijzonder veel betalende bezoekers en bezoekers met een museumkaart getrokken. Hierdoor zijn de inkomsten hoger dan geraamd.

'Groen Geluk', de grote publiekstentoonstelling van 2012, liep tijdens de zomer, een ongelukkige periode voor de ontvangst van onderwijsgroepen. Hierdoor zijn de inkomsten uit educatie achtergebleven bij de verwachtingen.

De inkomsten van de theesalon zijn verdubbeld ten opzichte van de begroting. Tijdens de tentoonstelling 'Groen Geluk' werden arrangementen verkocht waarbij werd samengewerkt met de lokale horeca.

Dit is zeer succesvol geweest. Tegenover de hogere inkomsten staan ook hogere uitgaven inkoop theesalon.

Tegenover de lagere inkomsten verkopen museumwinkel staat een hogere eindvoorraad artikelen

Deloitte.

- 36 -

Postbus 8237
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

-2 APR 2013

Overige opbrengsten	Realisatie
	2012
Verhuur depot	9.900
Werkzaamheden ntzameling non-keramisch bruikleen	4.165
Ontvangsten	1.045
Bruikleenvergoedingen	600
Bijdragen restauratiekosten	970
Doorbelaste materialen	2.951
Diversen	786
Totaal	20.418

2. Indirecte opbrengsten	Realisatie	Begroting	Vershil
	2012	2012	
Opbrengst doorberekening kosten medewerkers	199.707	220.000	-20.293

De integratie van Stichting Keramiekmuseum Het Prinsessehof en Stichting Het Fries Museum betekent o.a. dat medewerkers van Prinsessehof werkzaamheden verrichten voor en in het Fries Museum.

3. Subsidie OCW

Het Ministerie heeft voor het jaar 2012 een subsidie beschikbaar gesteld van € 1.513.723. Dit is inclusief loonbijstelling 2012 ad € 8.032 en prijsbijstelling 2012 ad € 1.687 voor het onderdeel huisvesting.

4. Subsidie gemeente

De Gemeente Leeuwarden heeft voor het jaar 2012 een subsidie beschikbaar gesteld van € 267.000. In 2012 werd door de Gemeente geen loon- en prijscompensatie toegekend.

5. Overige subsidies/bijdragen	Realisatie	Begroting	Vershil
	2012	2012	
Tentoonstellingen en presentaties			
<i>Publieke middelen</i>			
- Tentoonstelling 'Groen Geluk'	115.000	0	115.000
- Procesoptimalisatie	18.000	0	18.000
- Manifestatie 'Keramiek & Publiek'	14.347	0	14.347
- Aankopen collectie	25.000	0	25.000
	172.347	0	172.347

Deloitte.

- 37 -

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 2 APR 2013

<i>Private middelen</i>			
- Tentoonstelling 'Groen Geluk'	27.500	0	27.500
- 'Kakiemon'	12.150	0	12.150
- Aankopen collectie	19.800	12.500	7.300
- Publicatie Islamkeramiek	7.810	0	7.810
- Restauratie collectie	3.504	0	3.504
- Verzekering	15.627	0	15.627
Ottema-Kingma Stichting - bibliotheek	8.985	8.985	0
	<u>95.376</u>	<u>21.485</u>	<u>73.891</u>

De opbrengsten uit subsidies en bijdragen voor tentoonstellingen en projecten worden in de begroting opgevoerd als p.m.-post. Het museum heeft voor bovengenoemde tentoonstellingen / presentaties en een bijzonder aankoop gelden ontvangen van landelijke fondsen.

Bij de afronding van het project Renaissance Prinsessehof is een egalisatierekening opgenomen. Jaarlijks valt een bedrag vrij dat wordt geboekt ten gunste van de afschrijving van de kosten van dit project.

L A S T E N

6. Salarislasten	Realisatie 2012	Begroting 2012	Verschil
Salarissen	728.506	811.620	-83.114
Sociale lasten	140.819	176.900	-36.081
Pensioenlasten	50.732	52.000	-1.268
	<u>920.057</u>	<u>1.040.520</u>	<u>-120.463</u>
Salarislasten			
- medewerkers Prinsessehof	920.057	1.040.520	-120.463
- inhuur medewerkers Fries Museum	347.031	310.000	37.031
- afvloeiingsregelingen	119.318	0	119.318
- projectmedewerkers	4.599	0	4.599
- inhuur medewerkers Caparis	25.733	20.000	5.733
- kosten vrijwilligers	9.719	1.000	8.719
	<u>1.426.457</u>	<u>1.371.520</u>	<u>54.937</u>

Overige personeelskosten

Van twee medewerkers is de arbeidsovereenkomst beëindigd op 31 december 2012. De kosten van de ontslagregeling komen ten laste van personeelskosten.

Per 31.12.2012 is het aantal fte's bij Prinsessehof 16,8. Op 31.12.2011 was dit 17,8.

Debitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 2 APR 2013

7. Afschrijvingen

	Realisatie 2012	Begroting 2012	Verschil
Investerings algemeen	47.463	135.000	-87.537
Investerings herinrichting presentaties	24.479	25.000	-521
Investerings project Renaissance	271.894	280.000	-8.106
	<u>343.836</u>	<u>440.000</u>	<u>-96.164</u>

Met ingang van 6 augustus zijn alle kantoorfuncties van Princessehof samengevoegd met die van het Fries Museum. Dit betekende een verhuizing naar de locatie Fries Museum. In 2012 zijn er geen investeringen gedaan. In 2013 wordt geïnvesteerd in de optimalisering van de bouwkundige beveiliging. De kosten van afschrijving van het project Renaissance worden geboekt op de egalisatierekening.

De kosten van afschrijving van de herinrichting van de presentaties komt ten laste van de exploitatie. Dankzij externe bijdragen kon een deel van de herinrichting van het museum worden gerealiseerd. Dit is verwerkt conform de gehanteerde werkwijze bij het project Renaissance. De kosten van afschrijving op deze investeringen komen ten laste van de egalisatierekening. Eenzelfde bedrag wordt onttrokken aan de egalisatiebijdragen en verantwoord bij Saldo Bijzondere baten/lasten.

8. Huur

	Realisatie	Begroting	Verschil
Gemeente - huur museum panden	154.675	154.000	675
Stichting Monumenten			
- huur Doelestraat 3/Grote Kerkstraat 17	20.800	11.000	9.800
Fries Museum - huur werkplekken	27.500	0	27.500
	<u>202.975</u>	<u>165.000</u>	<u>37.975</u>

De Stichting Monumenten verhuurt aan Keramiekmuseum Princessehof twee panden. De huurprijs is eind 2011 vastgesteld op basis van de exploitatiekosten in de afgelopen jaren. Met ingang van 2012 is de huur bepaald op € 20.800 per jaar.

Met ingang van 6 augustus 2012 huurt Princessehof werkplekken in het Fries Museum voor vrijwel alle medewerkers, uitgezonderd medewerkers beveiliging, balie, collectiebeheer en museumwinkel. In de begroting 2012 waren hiervoor geen kosten opgenomen.

Deloitte.

- 39 -

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882883

Voor identificatie doeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 2 APR 2013

Project veiligheid musea

Door het Ministerie van OCW werden gelden beschikbaar gesteld voor investeringen ten behoeve van de Veiligheid in de Musea. Het project is afgesloten in 2012.

Kosten 2012

- materiële kosten veiligheidsmaatregelen 14.000

Een bedrag van € 13.998 wordt onttrokken aan het vooruit ontvangen subsidie en verantwoord bij de Baten: Subsidie OCW - VRM veiligheid musea.

9. Aankopen	<u>Realisatie 2012</u>	<u>Begroting 2012</u>	<u>Verschil</u>
Moderne en hedendaagse keramiek	92.300	12.500	79.800
Bibliotheek OKS	8.985	8.985	0
	<u>101.285</u>	<u>21.485</u>	<u>79.800</u>

Bij het opmaken van de begroting 2012 was niet opgenomen de bijdrage voor aankopen moderne en hedendaagse keramiek van de Mondriaan Stichting. Derhalve waren eveneens niet opgenomen de kosten van aankopen ten laste van het museum en ten laste van de bijdrage van de Mondriaan Stichting. Met bijdragen van externe en van het museum kon de aankoop van bloempiramides worden gerealiseerd. Deze aankoop was eveneens niet opgenomen in de begroting.

10. Overige lasten	<u>Realisatie 2012</u>	<u>Begroting 2012</u>	<u>Verschil</u>
Tentoonstellingen	288.721	84.700	204.021
Diverse kosten collectie- en publieksfunctie	70.932	50.000	20.932
Huisvestingskosten	238.951	170.750	68.201
Kantoorkosten	83.769	74.750	9.019
Publiciteitskosten	32.588	32.000	588
Diverse personeelskosten	35.376	34.500	876
Museumkaarten - inkopen	16.278	12.500	3.778
Museumwinkel - inkopen artikelen	59.239	65.000	-5.761
Museumwinkel - overige kosten	15.232	10.000	5.232
Theesalon - inkoop artikelen	23.322	12.000	11.322
Theesalon - overige kosten	4.801	7.500	-2.699
	<u>869.209</u>	<u>557.000</u>	<u>315.509</u>

Deloitte

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 2 APR 2013

Tegenover de extra kosten voor met name de tentoonstelling 'Groen Geluk' staan opbrengsten die zijn ontvangen uit bijdragen voor deze tentoonstelling.

Voor de internationale collectie Aziatische keramiek is Chinese website gerealiseerd. In 2012 is een nieuw collectieplan Princessehof geschreven.

Huisvestingskosten

In 2012 zijn eenmalige kosten beveiliging gebouwen gerealiseerd. In 2013 wordt de beveiliging geoptimaliseerd en worden investeringen gedaan.

Kantoorkosten

In 2013 wordt het nieuwe erp-pakket 'Profit' in gebruik genomen. Dit betekent een nieuwe kans de huidige processen in de hele organisatie te optimaliseren. Hier is een begin mee gemaakt in het najaar van 2012. De kosten hiervoor zijn geboekt bij kantoorkosten - procesoptimalisatie.

Museumkaarten, theesalon en museumwinkel

De verkoop van museumkaarten stijgt nog ieder jaar. Dit betekent dat de kosten van inkoop museumkaarten ook stijgen.

Tegenover een hogere inkoop artikelen theesalon staan hogere inkomsten theesalon.

De inkoop van artikelen voor de museumwinkel wordt zeer terughoudend gedaan en afgestemd op de inkomsten uit de verkoop van artikelen. De eindvoorraad artikelen in de museumwinkel is hoger dan in 2011. Speciaal voor de tentoonstelling 'Winters Tafelen' vanaf november zijn extra artikelen ingekocht.

11. Saldo rentebaten/-lasten	Realisatie	Realisatie
	2012	2011
Totaalbedrag	16.290	7.994

De rentebaten in 2012 zijn de ontvangen rentes op de bankrekeningen.

12. Saldo bijzondere baten/lasten

<i>Bijdrage egalisatiereservering investeringen</i>	274.666	285.000	-10.334
---	---------	---------	---------

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2352888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 2 APR 2013

Model IIC - categoriaal en functionele exploitatierekening

De baten en lasten in de rubriek Algemeen beheer zijn toegerekend aan de door OCW bepaalde 3 functies.

Hiervoor is de volgende formule gehanteerd:

De totale oppervlakte van de panden van het museum is 100%.

Hiervan is toe te schrijven aan de volgende functies:

Publieksfunctie

1.1 - vaste presentaties 55%

1.2 - tijdelijke presentaties 19%

Collectiefunctie

2.1 - onderzoek en registratie 3%

2.2 - conservering en restauratie 17%

2.3 - verwerving en afstoting 0%

3.1 - onderzoek en documentatie 6%

Op deze wijze worden alle baten en lasten, inclusief het subsidie OCW CuNo, de kosten voor huren en de kosten van afschrijving aan de diverse functies toegerekend.

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

- 42 -

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 2 APR 2013

Prestatieverantwoording 2012
Model III.G. Musea

Verplichtingen

Registratiegraad

Voorgenomen prestatie:

Uiterlijk 1 januari 2011 ontvangt OCW een overzicht van de registratiegraad.

Realisatie

Op 1 januari 2011 bedroeg de registratiegraad van de keramische collectie 94,5%. Vanwege het continue proces van aankopen en schenkingen zal de registratiegraad nooit 100% zijn. Daarnaast vragen enkele registratievraagstukken nader onderzoek en besluitvorming. Dit betreft collectieonderdelen die behoren tot de C- en D-categorieën uit de Collectiestrategie 2012-2016. De registratiegraad is goed in kaart gebracht en werkzaamheden worden geprioriteerd en bijgehouden in de 'Werklijst Registratievraagstukken'.

Op basis van het in de Collectiestrategie 2012-2016 geformuleerde collectiebeleid is het museum in 2012 gestart met de teruggave van het omvangrijke non-keramische bruikleen van de Ottema-Kingma Stichting. Van alle non-keramische objecten waarvan het bruikleen wordt opgezegd, is de standplaats in het collectie management systeem geactualiseerd.

Registratiekwaliteit

Voorgenomen prestatie:

Uiterlijk 1 januari 2011 voldoet tenminste 90% van de geregistreerde objecten van Keramiekmuseum Het Prinsessehof aan de eisen van aanwezigheid van inventarisnummer op objecten en de vermelding van de standplaats en juridische status in de registratie.

Realisatie

De registratiekwaliteit is direct gekoppeld aan de registratiegraad. 94,5% van de keramische collectie heeft een inventarisnummer op de objecten en daarvan zijn standplaats en juridische status in de registratie vermeld. Onze registratiekwaliteit gaat verder dan objectnummer, standplaats en juridische status en betreft in ieder geval de reguliere basisregistratie. Dat wil zeggen dat ook gegevens over de vervaardiging, afmetingen, materialen en technieken zijn geregistreerd. Vanwege de specifieke aard van de collectie (voorwerpen van keramiek) is veel aandacht besteed aan de ontsluiting van materialen en technieken.

Collectieplan

Voorgenomen prestatie:

Uiterlijk 1 januari 2011 beschikt Prinsessehof over een collectieplan, maximaal vier jaar geleden geactualiseerd.

Realisatie:

Dit plan is onder de titel collectiestrategie verschenen in december 2010 en reeds in uw bezit. De strategie is in 2011 vertaald in de organisatiestructuur, waarin de in de strategie genoemde herindeling van de collectie in Europa en Azië is doorgevoerd en de afdelingen collectievorming en -onderzoek en collectie- en kennismanagement zijn opnieuw opgezet. De collectievorming richt zich op de A-collecties van het museum. In 2012 werd verder gewerkt aan het ontzamen van de non-keramische collecties, namelijk die van de Ottema-Kingma Stichting.

De collectiestrategie is in 2012 aangevuld met het deelbeleidsplan Collectie- en Kennismanagement 2013-2016. Vanaf 2011 wordt gewerkt volgens het 'Handboek Collecties' waarin procedures volgens Spectrum zijn uitgewerkt. Dit betreft procedures op het gebied van verwervingen, bruiklenen, collectiehantering en standplaatsregistratie.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

- 43 -

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 2 APR 2013

Veiligheidsplan

Keramiekmuseum Prinsessehof werkt aan een integraal en actueel veiligheidsplan, conform de veiligheidsbrief van 15 maart 2005. Naar verwachting zal dit gereed zijn uiterlijk 1 januari 2011.

Het integraal veiligheidsplan maakt onderdeel uit van de dagelijkse bedrijfsvoering van de afdeling Facilitaire Zaken en is opgedeeld in 3 verschillende categorieën, namelijk:

- organisatorisch maatregelen
- bouwkundige maatregelen
- elektronische maatregelen

In 2012 is, in samenwerking met een extern bureau, het integraal veiligheidsplan opnieuw gecontroleerd en, waar nodig, bijgesteld.

In 2011 heeft een RI&E plaatsgevonden. Vanaf 2012 wordt deze RI&E aan de hand van een plan, do, check, act cyclus maandelijks getoetst en, waar nodig, bijgestuurd.

Er is een commissie veiligheidszorg. Deze commissie veiligheidszorg bestaat uit: hoofd Facilitaire Zaken, hoofd Collectie- en Kennismanagement, coördinator Beveiliging/hoofd BHV, surveillance/BHV, coördinator Huisvesting & Presentaties. De commissie komt maandelijks bijeen om het integraal veiligheidsplan te bespreken. Tijdens deze bijeenkomsten worden aanpassingen c.q. verbeteringen meteen verwerkt in het plan veiligheidszorg.

Geconstateerd kan worden dat in de jaren 2009-2012 intensief gewerkt is aan de optimalisatie van het veiligheidsplan. Het resultaat is een integraal veiligheidsplan dat niet statisch is maar steeds geactualiseerd wordt.

Gratis toegang

Aan kinderen tot 13 jaar wordt tijdens openingsuren gratis toegang verleend tot het museum.

Verplichte prestatieafspraken

De verplichte afspraken zijn in onderstaande tabel opgenomen in de kolom begroting.

	Realisatie 2012	Realisatie 2011	Realisatie 2010	Realisatie 2009	Begroting
Openingsuren	1.872	1.872	1.872	1.872	1.872
Bezoeken minimaal 25.000, oplopend tot 35.000 in 2012	47.309	27.878	29.525	39.242	25.000
Kinderen en jongeren tot 18 jaar	5.786	4.517	3.452	3.103	4.000
waarvan:					
individueel	2.536	1.729	1.318	1.242	1.600
in schoolverband					
- primair onderwijs	1.440	1.527	1.531	619	1.600
- voortgezet onderwijs	1.810	1.261	603	1.242	800

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

- 44 -

Voor identificatie doeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 2 APR 2013

Delft - 23.10 t/m 31.12.2012

PO	436
VO	1.125
Individueel	666
Bezoeken	12.039

Prinsessehof - 2012

PO	1.004
VO	685
Individueel	1.870
Bezoeken	35.270

Met een aantal van 5.786 bezoekers tot 18 jaar voldeed het museum in 2012 opnieuw aan de prestatieafspraken op het gebied van educatie. Zoals ook in voorgaande jaren fluctueert het aantal leerlingen per onderwijssoort sterk omdat het bezoek aan het Prinsessehof sterk afhankelijk is van het tentoonstellingsaanbod. Per tentoonstelling wordt bekeken bij welke onderwijssoort een programma kan worden gemaakt. Dit jaar was vooral het programma 'Theepottenpraat' erg in trek bij het Primair Onderwijs, terwijl de tentoonstelling 'Winters Tafelen' op veel belangstelling vanuit het Voortgezet Onderwijs kon rekenen. Voor het Voortgezet Onderwijs is de ontwerpwedstrijd een vaste waarde. Naast bezoek van onderwijs in het museum, is het museum de afgelopen beleidsperiode ook aanbod gaan ontwikkelen buiten het museum om het bereik te vergroten. Verder staat het Prinsessehof in Leeuwarden bekend als een museum waar elke vakantie wat te doen is. Tijdens 'Help pake & beppe de vakantie door' in de voorjaarsvakantie werd bijvoorbeeld een programma aangeboden bij de tentoonstelling 'Schwarm', in de herfstvakantie bij 'Groen Geluk'. Tijdens de kerstmarkt in de Leeuwarder Blokhuispoort werden drukbezochte workshops verzorgd in het atelier van keramiste Lies van Huet. De Prinsessedag is en blijft een van de succesnummers. Dit jaar kwamen er maar liefst 300 groene prinsesjes (met ouders) op af.

Wanneer we de cijfers over de afgelopen beleidsperiode bekijken dan vallen een paar zaken op. Met name het cijfer voor het Voortgezet Onderwijs is wisselvallig. Dat hangt, zoals gezegd, nauw samen met de mogelijkheden die de programmering biedt. Het aandeel Primair Onderwijs is veel constanter omdat deze groepen gebruik maken van het aanbod bij de vaste presentatie en door het feit dat we een gegarandeerde afname hebben via het Leeuwarder Kunstmenu. Hier is het echter de planning met het schooljaar die maakt dat de aantallen per kalenderjaar behoorlijk kunnen verschillen. Bijvoorbeeld: seizoen 2009-2010 – gekozen werd in dit schooljaar voor museumbezoek in het voorjaar van 2010; seizoen 2010-2011 – gekozen werd in dit schooljaar voor museumbezoek in het najaar van 2010. Ondanks het feit dat het aanbod op het gebied van cultuureducatieve programma's nog steeds toeneemt en scholen niet significant vaker op pad gaan, bereikte het Prinsessehof gemiddeld meer kinderen dan in de voorgaande beleidsperiode.

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 45 -
-2 APR 2013

Eigen prestatieafspraken

Azië

In het kader van het samenwerkingsverband Aziatische keramiek stond in 2012 geen tentoonstelling gepland in Keramiekmuseum Princessehof. Wel is er een internationaal werksymposium georganiseerd over 17de eeuws Chinees porselein ter voorbereiding van een publicatie en een presentatie in het Princessehof. De website van het samenwerkingsverband is in 2012 volledig vernieuwd. De vormgeving is aangepast, de navigatie is verbeterd en de website is publieksvriendelijker. Zie www.aziatischekeramiek.nl.

In 2012 is de grote Ming tentoonstelling voorbereid. Deze is van maart tot en met oktober 2013 in Keramiekmuseum Princessehof te zien. Bij deze tentoonstelling verschijnt een boek, geschreven door conservator Aziatische keramiek in Princessehof, dr Eva Ströber.

Tevens is een begin gemaakt met de plannen voor een herinrichting in de komende jaren, waarin de afdeling Aziatische keramiek volledig herzien wordt. De topcollecties komen meer voor het voetlicht en er wordt aandacht besteed aan de wisselwerking Europa-Azie.

Kenniscentrum

Collectie online

De collectie is online via de website van het museum raadpleegbaar. De collectie is ook opgenomen in de Digitale Museale Collectie Nederland en Europeana. De art nouveau collectie is als afzonderlijk bestand beschikbaar via collectie.princessehof.nl/collectie.

De collectie Aziatische keramiek is beschikbaar via www.aziatischekeramiek.nl. Dit is een samenwerkingsverband met de partners Aziatische keramiek (Rijksmuseum, Haags Gemeentemuseum en Groninger Museum). Deze website is in 2011 volledig gemoderniseerd en in 2012 in vernieuwde vorm gelanceerd. Er is veel aandacht besteed aan het vergroten van de publieksparticipatie.

Vanaf najaar 2012 werkt het museum aan de vertaling van een deel van de collectiebeschrijvingen in het Chinees. Het gaat om de topstukken uit de Aziatische verzameling die in het voorjaar van 2013 in Chinese vertaling online beschikbaar komen, o.a. voor de doelgroep in China. Een heel bijzonder project omdat in museumland vrijwel geen enkel museum zijn collectie online beschikbaar heeft in de Chinese taal.

Op initiatief van Keramiekmuseum Het Princessehof/Het Fries Museum is in 2011 met Tresoar, de Bibliotheekservice Fryslân en het Fries Filmarchief een infrastructuur opgezet waarin de erfgoedcollecties in Friesland online zijn gebundeld. Ze zijn nu in een keer doorzoekbaar en beschikbaar voor toepassingen (open data, open software). Met de Rijksdienst Cultureel Erfgoed is afstemming over koppeling van digitale erfgoedcollecties met de Digitale Museale Collectie Nederland en Europeana.

Deloitte.

- 46 -

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 2 APR 2013

Modern

Met het Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch zijn afspraken gemaakt over de collectievorming en kennisdelen op het gebied van moderne en hedendaagse keramiek. Wij hebben onderzocht of we dergelijke afspraken ook met andere musea kunnen maken, dan wel een nieuw samenwerkingsverband kunnen opzetten. Dat lijkt niet haalbaar, omdat voor de meeste andere musea keramiek geen kerncollectie is en een dergelijke samenwerking voor hen niet relevant is.

Museum XL

Keramiekmuseum Het Prinsessehof presenteert samen met Het Fries Museum in het Medisch Centrum Leeuwarden stukken uit de collecties in de publieksruimtes van het ziekenhuis. Vier maal per jaar wordt een nieuwe presentatie gerealiseerd. Met deze presentaties worden jaarlijks, naar schatting door 10% van het aantal bezoekers, zijnde 350.000, van het ziekenhuis bereikt.

Depot

Keramiekmuseum Het Prinsessehof is actief betrokken bij het Duurzaam Depot Fryslân, een initiatief van de Provincie Fryslân en de gezamenlijke Friese erfgoedinstellingen met als doel een gemeenschappelijk depot waaraan erfgoedinstellingen de opslag en conservering van hun depotcollectie kunnen uitbesteden.

In samenwerking met Tresoar en de RCE is een programma van eisen opgesteld voor een centraal depot in Friesland voor museum en archiefcollecties. Het centraal depot Friesland is onderdeel van het collegeakkoord en is bekrachtigd in een collegebesluit (november 2011). Er wordt uitgegaan van een duurzaam en energiearm depot met zo laag mogelijke exploitatielasten.

In 2013 moet blijken of Prinsessehof de benodigde financiële middelen kan vrijmaken om te participeren.

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden 47 -
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 2 APR 2013

Verbonden partijen

Overzicht van verbonden partijen

Van verbonden partijen is sprake wanneer een partij beleidsbepalende invloed kan uitoefenen op een andere partij, dan wel invloed van betekenis kan uitoefenen op het zakelijke en financiële beleid van de andere partij. De verbondenheid tussen Stichting Keramiekmuseum Het Prinsessehof en de hier genoemde stichtingen ontstaat omdat beide Stichting vallen onder de Stichting Beheer Fries Museum / Keramiekmuseum Prinsessehof en de aanwezigheid van een gemeenschappelijke Raad van Bestuur en een gemeenschappelijke Raad van Toezicht.

Stichting Beheer Fries Museum / Keramiekmuseum Het Prinsessehof

Deze stichting is statutair gevestigd in de gemeente Leeuwarden en heeft als doelstelling het instand houden, beheren en doen exploiteren van de musea Fries Museum en Keramiekmuseum Prinsessehof te Leeuwarden, zulks door het voeren van het instandhouden, beheren en doen exploiteren van de musea Het Fries Museum en en Stichting Keramiekmuseum Het Prinsessehof.

Stichting Het Fries Museum

Deze stichting is statutair gevestigd in de gemeente Leeuwarden en heeft als doelstelling het inrichten en exploiteren van Het Fries Museum te Leeuwarden.

Het Prinsessehof heeft aan het Fries Museum doorbelast in 2012 kosten voor inhuur medewerkers Prinsessehof ad € 199.707. Daarnaast zijn kosten in rekening gebracht voor telefoon, studiereizen, tentoonstellingen, kantoorbenodigdheden etc. ad € 10.753.

Door het Fries Museum zijn in 2012 doorbeleast aan Stichting Keramiekmuseum Het Prinsessehof de volgende kosten:

- onderhoudsabonnement erp-systeem	16.000
- tentoonstelling 'Groen Geluk'	19.250
- huur werkplekken in het Fries Museum	27.500
- lease auto's	4.543
- kosten ICT	3.874
- opleidingen	3.443
- verhuiskosten bibliotheek	1.700
- museumkaarten	1.679
- overige algemene kosten	12.084
	<hr/>
	90.073

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

- 48 -

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

= 2 APR 2013

Stichting Monumenten Fries Museum / Keramiekmuseum Het Prinsessehof

Deze stichting is statutair gevestigd in de gemeente Leeuwarden en heeft als doelstelling de instandhouding van monumenten in de zin van Monumentenwet 1998.

De Stichting Monumenten heeft een bedrag van € 20.800 voor huur pand Doelestraat 3 en Grote Kerkstraat 17 doorbelast aan Keramiekmuseum Het Prinsessehof in 2012.

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

- 49 -

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.

- 2 APR 2013

Bestemming van het exploitatiesaldo

Het deel van de subsidie OCW dat nog niet is besteed aan de doeleinden waarvoor de worden subsidie is verstrekt (zie artikel 26 van het Bekostigingsbesluit) dient opgenomen in het bestemmingsfonds OCW.

Het resultaat wordt toegerekend volgens onderstaande berekening.

	<u>2012</u> perc.		<u>2011</u> perc.	
Totale Baten conform jaarrekening	2.594.974		2.826.003	
Correctie:				
- bijdrage egalisereservering investeringen	0		-283.474	
- onttrekking aan projectsubsidie Veiligheid	-13.998		-7.982	
Saldo Baten	2.580.976		2.534.547	
Subsidie OCW	1.513.723	59%	1.536.176	61%
Eigen inkomsten	1.067.253	41%	998.371	39%
Nadelig / voordelig saldo	-71.831		-1.016	
Onttrekking c.q. toerekening aan:				
Bestemmingsfonds OCW - algemeen	-42.128		0	
Algemene reserve	-29.703		-1.016	

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d.d.
- 2 APR 2013

- 50 -

Vaststellen jaarrekening

Vaststelling jaarrekening 2012 directie

De directie heeft de jaarrekening vastgesteld op 15 april 2013

Ondertekening

.....

drs. S.M. Bak, algemeen directeur

Ondertekening

.....

ir. R. Woering, zakelijk directeur

Goedkeuring Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht heeft in de vergadering van 15 april 2013 de jaarrekening goedgekeurd.

Ondertekening

.....

prof. dr. L. Koopmans, voorzitter

Deloitte.

Postbus 826
8901 BP Leeuwarden

088 - 2882888

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring d d

- 2 APR 2013

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Afgegeven ten behoeve van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Aan de Raad van Toezicht van Stichting Keramiekmuseum Het Prinsessehof

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2012 van Stichting Keramiekmuseum Het Prinsessehof te Leeuwarden gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2012 en de exploitatierekening over 2012 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag, beide in overeenstemming met het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2009-2012. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Het bestuur is tenslotte verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van de relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het controleprotocol Cultuursubsidies Instellingen. Dit vereist dat wij voldoen aan voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan alsmede voor de naleving van de relevante wet- en regelgeving, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van Stichting Keramiekmuseum Het Prinsessehof. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het bestuur van Stichting Keramiekmuseum Het Prinsessehof gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Keramiekmuseum Het Prinsessehof per 31 december 2012 en van het resultaat over 2012 in overeenstemming met het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2009-2012.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2012 voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals die in de subsidiebeschikking en het Controleprotocol Cultuursubsidies Instellingen zijn vermeld.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW en het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2009-2012 is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Leeuwarden, 2 april 2013

Deloitte Accountants B.V.
was getekend: J.S. Huizinga RA

Blad 18
2 april 2013
3100096527-2350-TJJ

Bijlage D: Rapport van feitelijke bevindingen inzake rechtmatige besteding van de rijksbijdragen Stichting Keramiekmuseum het Princessehof

Opdracht

Wij hebben een aantal specifieke werkzaamheden verricht met betrekking tot de rechtmatige besteding van de in de jaarrekening verantwoorde subsidies, zoals beschreven in hoofdstuk 3 van het controleprotocol cultuursubsidies instellingen. Deze rapportage bevat de uitkomsten van deze werkzaamheden.

Aard en reikwijdte van de verrichte werkzaamheden

Wij hebben onze werkzaamheden verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 4400, "Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden met betrekking tot financiële informatie".

Het doel van deze opdracht tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden is het verrichten van die werkzaamheden die wij met Stichting Keramiekmuseum het Princessehof zijn overeengekomen en het rapporteren over de feitelijke bevindingen.

Beschrijving uitgevoerde specifieke werkzaamheden

Het ministerie van OCW heeft voor de huidige cultuurnotaperiode strengere eisen gesteld aan de controle en de rapportering over de rechtmatige besteding van de subsidie. Geconstateerde en niet-gecorrigeerde afwijkingen die groter zijn dan 0,1% van de ontvangen Rijksbijdragen dienen wij te rapporteren aan het ministerie van OCW. In deze zogenaamde uitzonderingsrapportage vermelden wij de aard en omvang van de geconstateerde fouten en/of onzekerheden. Deze rapportage dient u samen met de controleverklaring, het verslag van bevindingen en de jaarstukken naar het ministerie te sturen. U kunt hierbij tevens uw reactie op de bevindingen aangeven.

Daarnaast dienen wij het proces van de totstandkoming van de prestatiegegevens te beoordelen.

Beschrijving van de feitelijke bevindingen

Op grond van onze werkzaamheden hebben wij:

- Ten aanzien van de rechtmatige besteding van de rijksbijdrage geen tekortkomingen geconstateerd.

Blad 19
2 april 2013
3100096527-2350-TJJ

- Geen tekortkomingen geconstateerd in de deugdelijke totstandkoming van de prestatiegegevens zoals opgenomen in onderdeel Prestatieverantwoording op bladzijde 44 van de jaarrekening.

Overige aspecten beperking in verspreidingskring en het gebruik

Deze rapportage is uitsluitend bestemd voor het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, aangezien anderen die niet op de hoogte zijn van het doel van de werkzaamheden de resultaten onjuist kunnen interpreteren. Wij verzoeken u derhalve de rapportage niet aan anderen te verstrekken zonder onze uitdrukkelijke toestemming vooraf.

Deloitte Accountants B.V.

J.S. Huizinga RA